

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет – Економіки бізнесу і контролю
Кафедра – Обліку та аудиту
Ступінь вищої освіти – другий (магістр)
Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма – «Облік і аудит»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

**на тему: «Організація і методика обліку та внутрішнього аудиту
доходів та фінансових результатів діяльності підприємства
(на прикладі ТОВ «ДРУЖБА СВК»)»**

ШИФР КРМ.ОтаА.1.929-03.1.5

Здобувач: _____ **Чабан Ю.О.**

Керівник: _____ **к.е.н., доц. Антонюк О.П.**

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від "12" грудня 2023 р., протокол № 7.

Завідувач кафедри

обліку та аудиту _____ Валерій НЕМЧЕНКО

Одеса – 2023 р.

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ
І МЕНЕДЖМЕНТУ ім.Г.Е.Вейнштейна

Факультет – Економіки бізнесу і контролю
Кафедра – Обліку та аудиту
Ступінь вищої освіти – другий (магістр)
Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма – «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Зав. кафедри обліку та аудиту

« ____ » _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
здобувачки
Юлії ЧАБАН

-
1. Тема роботи: «Організація і методика обліку та внутрішнього аудиту доходів та фінансових результатів діяльності підприємства (на прикладі ТОВ «ДРУЖБА СВК»)»

Затверджена наказом від 01 грудня 2022 р. наказ № 929-03

2. Термін здачі здобувачем закінченої роботи 8 грудня 2023 р.
3. Вихідні дані до роботи: Звітні дані про діяльність підприємства за 2019-2021р.р.

-
4. Зміст кваліфікаційної роботи магістра: Сутність, значення, класифікація та законодавча база обліку і внутрішнього аудиту доходів та фінансових результатів діяльності підприємства. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства за 2020-2021 роки. Особливості організації бухгалтерського обліку на підприємстві та практичні аспекти обліку і внутрішнього аудиту об'єкту дослідження на ньому. Висновки та пропозиції.

-
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) таблиць – 32 , рисунків –3.

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (вчене звання, П.І. п-Б)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання **14 серпня 2023 р.**

Керівник _____ Антонюк О.П.

Завдання прийняв до виконання _____ Чабан Ю.О.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів кваліфікаційної магістерської роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1. <i>Розробка теоретичного розділу кваліфікаційної роботи</i>	12.08.23 - 20.09.23	
2. <i>Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства</i>	21.09.23 - 21.10.23	
3. <i>Особливості організації бухгалтерського обліку на підприємстві та практичні аспекти обліку і внутрішнього аудиту за напрямом кваліфікаційної роботи на ньому</i>	22.10.23 - 28.11.23	
4. <i>Оформлення кваліфікаційної роботи</i>	29.11.23 - 8.12.23	

Здобувач-магістр _____ Чабан Ю.О.

Керівник роботи _____ Купріна Н.М.

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ. Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач-магістр _____ Чабан Ю.О.

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на тему: «Організація і методика обліку та внутрішнього аудиту доходів та фінансових результатів діяльності підприємства (на прикладі ТОВ «ДРУЖБА СВК»)

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних, методичних та практичних аспектів бухгалтерського обліку та внутрішнього аудиту доходів і фінансових результатів діяльності на прикладі ТОВ «ДРУЖБА СВК» й розробка пропозицій та рекомендацій щодо їх удосконалення з метою підвищення ефективності функціонування підприємства.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів: у першому розділі розглядаються теоретичні питання сутності та класифікації доходів і фінансових результатів підприємства відповідно до праць вчених та П(С)БО, інших законодавчих актів і нормативних документів, а також особливості їх фінансового і податкового обліку та методики проведення внутрішнього аудиту на підприємстві. У другому розділі проведено фінансово-економічний аналіз за 2020-2021 рр., сформовані обґрунтовані висновки. У третьому розділі розглянуто та досліджено особливості організації бухгалтерського обліку в ТОВ «ДРУЖБА СВК», фінансовий облік доходів та фінансових результатів діяльності підприємства і відображення їх у фінансовій звітності, проведено їх внутрішнє аудиторське дослідження на прикладі фінансової звітності ТОВ «ДРУЖБА СВК» за 2020-2021 рр.

У висновках і пропозиціях за результатами дослідження в кваліфікаційній роботі сформульовані рекомендації щодо удосконалення бухгалтерського обліку, організації внутрішнього аудиту доходів і фінансових результатів діяльності в ТОВ «ДРУЖБА СВК».

Кваліфікаційна робота містить:

текстової частини	–	90 с.
таблиць	–	32
рисуноків	–	3
додатків	–	7

ЗМІСТ

	с.
ВСТУП.....	7
1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНА ОСНОВА ОБЛІКУ І ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДОХОДІВ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	11
1.1. Сутність і класифікація доходів і фінансових результатів діяльності підприємства	11
1.2. Фінансовий і податковий облік доходів і фінансових результатів діяльності підприємства	16
1.2.1. Фінансовий облік доходів і фінансових результатів.....	16
1.2.2. Податковий облік доходів і фінансових результатів	26
1.3. Методика внутрішнього аудиту доходів і фінансових результатів діяльності підприємства.....	29
Висновки до першого розділу.....	35
2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ДРУЖБА СВК».....	37
2.1. Техніко-економічна характеристика підприємства.....	37
2.2. Аналіз доходів і фінансових результатів діяльності підприємства.....	41
2.3. Аналіз фінансового стану підприємства	48
Висновки до другого розділу.....	62
3. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДОХОДІВ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ДРУЖБА СВК».....	67
3.1. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві.....	67
3.2. Фінансовий облік доходів і фінансових результатів діяльності підприємства.....	75
3.3. Внутрішній аудит доходів і фінансових результатів діяльності підприємства.....	80
Висновки до третього розділу.....	84
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	86

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	91
ДОДАТКИ.....	96

ВСТУП

Актуальність теми. Фінансовий результат та доходи діяльності – важливі показники функціонування підприємств та організацій. Показники фінансових результатів – прибуток і збиток характеризують абсолютну ефективність господарювання підприємства і в умовах ринкової економіки складають основу економічного розвитку підприємств та організацій. Важливими з них є й показники доходів – джерел фінансування діяльності підприємства та отримання грошових коштів для її розвитку та сплати всіх видів зобов'язань підприємства.

Прибуток – це різниця між виручкою реалізації товарів (послуг) та витратами на їх виробництво (надання), доходами від інших видів діяльності та відповідними витратами. Показники прибутку являються важливішим для оцінки виробничої та фінансової діяльності підприємств, по ним визначається рівень віддачі авансованих коштів та прибутковість вкладень в активи даного підприємства. За рахунок прибутку виконується також частка обов'язків підприємства перед бюджетом, банками та іншими підприємствами та організаціями. Прибуток являється базою оподаткування та, як правило, джерело сплати податків. Для того, щоб забезпечити виживання підприємства в сучасних умовах, управлінському персоналу необхідно вміти реально оцінювати фінансовий стан, як свого, так і існуючих потенційних конкурентів для достатнього рівня платоспроможності, наявності власних джерел фінансування, де саме акумульовані фінансові результати є важливим елементом, збільшення доходів, як чинника отримання більшої величини фінансових результаів діяльності підприємства. Тому, конкурентоспроможність підприємству може забезпечити тільки правильне управління рухом та формуванням фінансових ресурсів та капіталу, які знаходяться в його розпорядженні. Бухгалтерський облік, фінансово-економічний аналіз та внутрішній аудит є важливими елементами системи управління підприємством та збільшення доходів та позитивних

фінансових результатів, що підтверджує актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи.

При написанні кваліфікаційної роботи магістра, досліджувались теоретичні та практичні питання бухгалтерського обліку, фінансово-економічного аналізу та внутрішнього аудиту, як інструментів акумулювання інформації, контролю та управління доходами і фінансовими результатами діяльності підприємства.

Питання організації та проблеми бухгалтерського обліку, фінансово-економічного аналізу та аудиту, в тому числі внутрішнього, доходів і фінансових результатів діяльності підприємства, особливостей відображення їх у фінансовій звітності були досліджені в працях відомих вчених та практичних публікаціях: П. Атамаса, О. Антонюка, М. Білик, Й. Бетге, І. Бланка, Ф.Бутинця, Т. Давидюк, О. Єфимової, А. Загородній, Г. Кіндрацької, Н. Крейниної, Н. Купріної, Б.Литвин, О. Лишиленко, В. Мец, Л. Мізес, Є. Мних, Т.Ступницька, О. Шеремет, Ю.Цал-Цалко та інших, але потребують продовження дослідження в сучасних умовах.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних, методичних та практичних аспектів бухгалтерського обліку та внутрішнього аудиту доходів і фінансових результатів діяльності на прикладі ТОВ «ДРУЖБА СВК» й розробка пропозицій та рекомендацій щодо їх удосконалення з метою підвищення ефективності функціонування підприємства.

Мета кваліфікаційної роботи визначає вирішення поставлених завдань:

- дослідження сутності, класифікації, фінансового обліку доходів і фінансових результатів діяльності підприємства;
- наведення кореспонденції рахунків обліку доходів і фінансових результатів діяльності підприємства та відображення їх у фінансовій звітності;
- дослідження методики внутрішнього аудиту доходів і фінансових

результатів діяльності підприємства;

- проведення фінансово-економічного аналізу діяльності підприємства;

- дослідження організації обліку на підприємстві та фінансового обліку доходів і фінансових результатів його діяльності і відображення у фінансовій звітності;

- проведення внутрішнього аудиту, як форми контролю доходів і фінансових результатів діяльності підприємства;

- розроблення шляхів вдосконалення бухгалтерського обліку, фінансово-економічного аналізу та внутрішнього аудиту доходів і фінансових результатів діяльності підприємства».

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є фінансові результати діяльності промислового підприємства, а предметом дослідження – облік, аналіз та контроль фінансових результатів діяльності підприємства.

Методи дослідження. В кваліфікаційній роботі було використані такі методи дослідження: системного аналізу, класифікації – це деталізація об'єкта дослідження на окремі складові (класифікація доходів і фінансових результатів, дослідження методики проведенні внутрішнього аудиту; порівняння – в процесі дослідження теоретичних та практичних питань об'єкта дослідження, при аналізі даних підприємства, проведення фінансово-економічного аналізу його діяльності; конкретизації – для достовірного отримання фактичних даних для дослідження доходів і фінансових результатів діяльності підприємства; середніх і відносних величин, горизонтального і вертикального аналізу – для проведення аналізу фінансової стійкості підприємства, графічний – для наведення результатів дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробці напрямів вдосконалення бухгалтерського обліку, фінансово-економічного аналізу та внутрішнього аудиту, як форми контролю, доходів і фінансових результатів

діяльності підприємства та впровадженні отриманих результатів на підприємстві.

Найбільш суттєві результати, одержані особисто автором, що характеризують наукову новизну дослідженні:

Отримало подальший розвиток:

– з метою підвищення фінансових результатів діяльності сформовано методичний підхід до проведення їх фінансового аналізу для ТОВ «ДРУЖБА СВК» на підставі даних фінансової звітності, який охоплює: аналіз складу, динаміки та структури доходів і формування фінансових результатів; аналіз доходів і формування фінансових результатів підприємства від основної операційної, від іншої операційної діяльності; від іншої діяльності; аналіз формування чистого прибутку; аналіз рентабельності виробництва; аналіз рентабельності продукції; факторний аналіз формування фінансових результатів діяльності підприємства з використанням адитивної моделі з метою проведення багаторівневого аналізу.

Публікації. За темою кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 тези та результати дослідження пройшли апробацію та докладались на XI Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року «Особливості аналізу доходів діяльності підприємств харчової промисловості в сучасних умовах», в в ОНТУ, м. Одеса.

Загальна структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст роботи становить 90 стор., містить 32 таблиці, 3 рисунок, 7 додатків, список використаних джерел з 52 найменувань.

1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНА ОСНОВА ОБЛІКУ І ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДОХОДІВ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та класифікація доходів і фінансових результатів діяльності підприємства

В умовах ринкових відношень кожне підприємство повинне прагнути якщо не к отриманню максимального прибутку, тоді, по крайній мірі, такому об'єму прибутку, який би дозволив підприємству не тільки міцно утримувати свої позиції на ринку збуту своїх товарів та послуг, але й забезпечувати динамічний розвиток його виробництва в умовах конкуренції. За кінцевим результатом господарювання виявляють позитивний фінансовий результат (прибуток), або негативний фінансовий результат (збиток).

Як економічна категорія фінансові результати визначається як різниця між сукупною виручкою та сукупними витратами підприємства. Перевищення валових сукупної виручки над сукупними витратами стає можливим завдяки створення додаткової вартості. Додаткова вартість виступає у вигляді збільшення вартості товару відносно витрат на його виробництва, як прирощування всього авансованого капіталу. Закон додаткової вартості діє всіх стадіях виробничого процесу. Таким чином, основоположними поняттями фінансових результатів як економічної та бухгалтерської категорії є поняття доходів і витрат [24].

Нормативним документом, який регулює організацію бухгалтерського обліку на підприємстві є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» №996-XIV від 16.07.1999 р. зі змінами та доповненнями [1], який забезпечує єдність у веденні обліку.

Формування фінансових результатів методом їх порівняння передбачає застосуванню принципу нарахування та відповідності доходів та витрат. При здійсненні обліку фінансових результатів основним нормативним документом для формування фінансової звітності є НП(С)БО 1 «Загальні

вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 р. № 73 зі змінами [6], відповідно до якого фінансовий результат діяльності підприємства – це інформація, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому. Відповідно до НП(С)БО 1 фінансовий результат діяльності підприємства [6]:

– прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язанні з ними витрати;

– збиток – це перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» фінансовий результат (прибуток або збиток) повинен визначатися і відображатися в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності згідно з принципом нарахування та відповідності доходів та витрат [1]. Відповідно до принципу, для визначення фінансових результатів звітного періоду необхідно зіставляти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів. Тобто, якщо доходи суб'єкта господарської діяльності перевищують витрати, що були здійснені для отримання цих доходів, то він отримує позитивний фінансовий результат (прибуток), у разі, коли витрати більші за доходи господарюючий суб'єкт отримує негативний фінансовий результат (збитки) [43].

Згідно п. 3 П(С)БО 1 діяльність – це будь-яка основна діяльність підприємства, а також операції, які її забезпечують або виникають в результаті її проведення [6].

Діяльність складається з операційної, інвестиційної, фінансової та іншої діяльності. Операційна діяльність – це основа звичайної діяльності

підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю. Основна діяльність – операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), які є головною метою створення підприємства і забезпечують основну частку його доходу. Чи не є основною діяльністю реалізація матеріалів, основних засобів, нематеріальних активів, інвалюти, інвестицій. Фінансова діяльність – це діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного і позикового капіталу підприємства. Під інвестиційною діяльністю слід розуміти – придбання і реалізація тих необоротних активів, а також фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів [17].

До фінансових результатів від видів діяльності відноситься прибуток (збиток) від реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг, а також від продажу товарів. Прибуток (збиток) від реалізації продукції (робіт, послуг) обчислюється як різниця між виручкою від реалізації продукції, робіт, послуг (за мінусом податку на додану вартість) і витратами на виробництво і реалізацію продукції, робіт, послуг [17].

Відповідно до П(С)БО 17 «Податок на прибуток» фінансові результати поділяються на облікові та податкові. П(С)БО 17 дає наступне визначення цих фінансових результатів [8, 22]:

– обліковий прибуток (збиток) – сума прибутку (збитку) до оподаткування, визначена в бухгалтерському обліку і відображена у Звіті про фінансові результати за звітний період;

– податковий прибуток (збиток) – сума прибутку (збитку), визначена за податковим законодавством об'єктом оподаткування за звітний період.

Згідно з Інструкцією до Плану рахунків прибуток нерозподілений – це прибуток поточного та минулого звітних періодів, яка не була використана у поточному або минулих звітних періодах [10,22].

Непокриті збитки – це збитки підприємства, які не були покриті у поточному або минулих звітних періодах за рахунок нерозподіленого

прибутку, резервного, пайового чи додаткового капіталу тощо. Прибуток, використаний у звітному періоді це сума прибутку, який був розподілений між власниками (нарахування дивідендів), або був спрямований виплати за облігаціями, відрахування в резервний капітал та інше використання прибутку в поточному періоді [39].

В бухгалтерському обліку чистий прибуток (збиток) формується поступово протягом фінансово-господарського року від усіх видів діяльності та включає [6, 16]:

- чистий дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, послуг);
- валовий прибуток (збиток);
- фінансові результати від операційної діяльності;
- фінансові результати до оподаткування;
- чистий фінансовий результат – прибуток (збиток).

Дослідження наукових праць вчених показало [15, 16, 20,22,32, 39, 46,50], що не існує єдиного підходу до класифікації фінансових результатів діяльності підприємства. Фінансові результати формуються та доходи у бухгалтерському обліку групуються за видами діяльності (операційна, фінансова, інвестиційна, інша), а також формування фінансових результатів та саме за таким підходом відображаються у формі №2 (див. Додаток А).

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття в фінансовій звітності визначаються П(С)БО 15 «Дохід» [7].

Відповідно до даного нормативного документу доходи – це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язання, внаслідок чого збільшується власний капітал підприємства (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків засновників [7]).

Дохід визнається в разі додержання таких умов: при збільшенні активу або погашенні зобов'язань, які приводять до збільшення власного капіталу

підприємства (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків засновників підприємства); оцінка доходу може бути достовірно визначена [7].

Доходи, достовірну оцінку яких здійснити неможливо, у звітності не відображаються, що відповідає принципу обачливості, який передбачає відображення у фінансовій звітності всіх елементів за вартістю, яка має запобігати заниженню зобов'язань і витрат та завищенню активів і доходів підприємства. Цей принцип передбачає вибір методу оцінки. Можливість достовірної оцінки - основна умова визнання доходів. У бухгалтерському обліку дохід відображається в сумі грошових коштів або їх еквівалентів, які були отримані або підлягають одержанню [17].

Не визнаються доходами, оскільки не є економічними вигодами, які надходять на підприємство і не приводять до збільшення власного капіталу, суми, одержані від імені третіх осіб, такі як [7]:

- податок на додану вартість, акцизи, інші податки і обов'язкові платежі, що підлягають перерахуванню до бюджету і позабюджетних фондів;
- надходження за договорами комісії, агентськими та іншими аналогічними договорами на користь комітента, принципала тощо;
- попередня оплата (аванс у рахунок оплати) продукції (товарів, робіт, послуг);
- завдаток під заставу або в погашення позики, якщо це передбачено відповідним договором;
- надходження, що належать іншим особам.

Разом із тим вищеназвані суми не включаються тільки до суми чистого доходу підприємства.

Доходи підприємства відповідно до видів його діяльності формуються за групами [7]:

- доходи (виручка) від реалізації продукції, робіт і послуг – відноситься загальний дохід (виручка від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг,

тобто без вирахування наданих знижок, повернення проданих товарів та непрямих податків (податку на додану вартість акцизного збору тощо).

– інший операційний дохід – відносяться суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім доходу(виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг): дохід від операційної оренди активів: дохід від операційних курсових різниць; відшкодування раніше списаних активів; дохід від реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій) тощо.

– дохід участі в капіталі – відносяться дивіденди, відсотки та інші доходи, одержані від фінансових операцій, дохід від інвестицій в асоційовані підприємства, дохід від спільної діяльності, від інвестицій у дочірні підприємства, дохід від отриманих фінансових операцій, які виникають у ході фінансової діяльності підприємства, зокрема дивідендів, відсотків та інших доходів від фінансової діяльності (крім доходів, отриманих за методом участі в капіталі).

– фінансові доходи – доходи від участі в капіталі; інші фінансові доходи (одержані дивіденди, відсотки, інші доходи від фінансових операцій);

– інші доходи – відносяться доходи, одержані від реалізації фінансових інвестицій, необоротних активів, майнових комплексів, не операційних курсових різниць та інші доходи, які виникають у процесі звичайної діяльності (тобто будь-якої основної діяльності підприємства, а також операцій, що її забезпечують або виникають внаслідок її проведення).

1.2. Фінансовий і податковий облік доходів і фінансових результатів діяльності підприємства

1.2.1. Фінансовий облік доходів і фінансових результатів діяльності

Відповідно до типового та робочого плану рахунків [11], на підприємствах облік доходів ведеться на рахунках класу 7 «Доходи і результати діяльності». Рахунки класу 7 «Доходи і результати діяльності»

призначені для узагальнення інформації про доходи від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Склад доходів та порядок їх визнання визначаються відповідними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Рахунок класу 7 ділиться на такі рахунки [11]:

- 70 «Доходи від реалізації»;
- 71 «Інший операційний дохід»;
- 72 «Дохід від участі в капіталі»;
- 73 «Інші фінансові доходи»;
- 74 «Інші доходи»;
- 76 «Страхові платежі»;
- 79 «Фінансові результати».

Рахунок 70 «Доходи від реалізації» призначений для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг, доходів від оренди об'єктів інвестиційної нерухомості, доходів від страхової діяльності, про доходи від грального бізнесу, від проведення лотерей, а також про суму знижок, наданих покупцям, та про інші вирахування з доходу (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Субрахунки рахунку 70 «Доходи від реалізації»*

Рахунок	Субрахунки	Визначення
70	701	Доходи від реалізації готової продукції
	702	Доходи від реалізації товарів
	703	Доходи від реалізації робіт та послуг
	704	Вирахування з доходу
	705	Перестраховання

* складено на підставі джерела [11]

За кредитом субрахунків 701-703 відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом – належна сума непрямих податків (акцизного податку, податку на додану вартість та інших, передбачених законодавством); результат операцій перестраховання (у кореспонденції з субрахунком 705 «Перестраховання»); результат зміни резервів незароблених

премій (у страхових організаціях); і списання в порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати» [10].

На субрахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції» узагальнюється інформація про доходи від реалізації готової продукції.

На субрахунку 702 «Дохід від реалізації товарів» підприємства торгівлі та інші організації узагальнюють інформацію про доходи від реалізації товарів.

На субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» підприємства і організації, які виконують роботи та надають послуги, узагальнюють інформацію про доходи від реалізації робіт і послуг, зокрема, дохід від орендних платежів за оренду об'єктів інвестиційної нерухомості, про результати зміни резервів незароблених премій. Аналітичний облік доходів від реалізації ведеться за видами (групами) продукції, товарів, робіт, послуг, регіонами збуту та / або за іншими напрямками, визначеними підприємством.

На субрахунку 704 «Вирахування з доходу» за дебетом відображаються суми надходжень за договорами комісії, агентськими та іншими аналогічними договорами на користь комітентів, принципалів; сума наданих після дати реалізації знижок покупцям, вартість повернутих покупцем продукції та товарів та інші суми, що підлягають вирахуванню з доходу. За кредитом субрахунка 704 відображається списання дебетових оборотів на рахунок 79 «Фінансові результати».

На субрахунку 705 «Перестрахування» підприємства, які є страховиками відповідно до Закону України «Про страхування», узагальнюють інформацію про частки страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) за договорами перестрахування. За дебетом субрахунку 705 відображаються суми часток страхових платежів (страхових внесків, страхових премій), що належать пере страховикам за договорами перестрахування, за кредитом – частки страхових платежів (страхових внесків, страхових премій), що повертаються пере страховиками у разі

дострокового припинення договору перестрашування. Щомісяця сальдо субрахунку 705 списується (закривається) у кореспонденції з субрахунком 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» [10].

На рахунку 71 «Інший операційний дохід» ведеться узагальнення інформації про інші доходи від операційної діяльності підприємства у звітному періоді, крім доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Субрахунки рахунку 71 «Інший операційний дохід»*

Рахунок	Субрахунки	Визначення
71	710	Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю
	711	Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти
	712	Дохід від реалізації інших оборотних активів
	713	Дохід від операційної оренди активів
	714	Дохід від операційної курсової різниці
	715	Одержані штрафи, пені, неустойки
	716	Відшкодування раніше списаних активів
	717	Дохід від списання кредиторської заборгованості
	718	Діхід від безоплатно одержаних оборотних активів
	719	Інші доходи від операційної діяльності

* складено на підставі джерела [11]

До інших операційних доходів відносяться: доходи від реалізації іноземної валюти; доходи від реалізації інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій); доходи від операційної оренди активів; доходи від операційної курсової різниці за операціями в іноземній валюті; суми штрафів, пені, неустойок та інших санкцій за порушення господарських договорів, які визнані боржником або щодо яких одержані рішення суду, господарського суду про їх стягнення; доходи від списання кредиторської заборгованості, за якою минув строк позовної давності; відшкодування раніше списаних активів (надходження боргів, списаних як безнадійні); суми отриманих безкоштовно оборотних активів та субсидій; інші доходи від операційної діяльності. За кредитом рахунку 71 «Інший операційний дохід» відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом – суми непрямих

податків (податку на додану вартість, акцизного податку та інших зборів (обов'язкових платежів) та списання в порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати» [10].

На субрахунку 710 «Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю» узагальнюється інформація про доходи від первісного визнання та зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю, зокрема дохід від первісного визнання сільськогосподарської продукції і біологічних активів, і від зміни справедливої вартості біологічних активів, який визначено відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи».

На субрахунку 711 «Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти» узагальнюється інформація про доходи від купівлі-продажу іноземної валюти, зокрема позитивна різниця між ціною купівлі-продажу іноземної валюти та її балансовою вартістю.

На субрахунку 712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів» узагальнюється інформація про доходи від реалізації оборотних активів (виробничих запасів, малоцінних і швидкозношуваних предметів і т. п.), А також необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу.

На субрахунку 713 «Дохід від операційної оренди активів» узагальнюється інформація про доходи від оренди (крім фінансової) майна, якщо ця діяльність не є предметом (метою) створення підприємства.

На субрахунку 714 «Дохід від операційної курсової різниці» узагальнюється інформація про доходи від курсових різниць за активами й зобов'язаннями підприємства, пов'язаними з операційною діяльністю підприємства.

На субрахунку 715 «Отримані штрафи, пені, неустойки" узагальнюється інформація про штрафи, пені, неустойки та інші санкції за порушення господарських договорів, які визнані боржником або щодо яких

одержані рішення суду, арбітражного суду про їх стягнення, а також про суми з відшкодування понесених збитків.

На субрахунку 716 «Відшкодування раніше списаних активів» узагальнюється інформація про суми відшкодування підприємству вартості раніше списаних оборотних активів.

На субрахунку 717 «Дохід від списання кредиторської заборгованості» узагальнюється інформація про доходи від списання кредиторської заборгованості, що виникла в ході операційного циклу, після закінчення строку позовної давності.

На субрахунку 718 «Дохід від безоплатно отриманих оборотних активів» узагальнюється інформація про доходи від безоплатно отриманих оборотних активів (крім фінансових інвестицій) і доходи від цільового фінансування, пов'язаного з операційною діяльністю.

На субрахунку 719 «Інші доходи від операційної діяльності» узагальнюється інформація про інші доходи від операційної діяльності, які не знайшли свого відображення на інших субрахунках рахунку 71 «Інший операційний дохід», зокрема про доходи від операцій з тарою, від інвентаризації, від діяльності житлово-комунальних і обслуговуючих господарств, дитячих дошкільних закладів, будинків відпочинку, санаторіїв та інших закладів оздоровчого та культурного призначення підприємства, від роялті, відсотки, отриманих на залишки коштів на поточних рахунках в банках або депозитних рахунках до запитання, і т. п. [10].

Рахунок 72 «Дохід від участі в капіталі» призначений для узагальнення інформації про доходи від інвестицій, які здійснені в асоційовані, дочірні або спільні підприємства та облік яких ведеться за методом участі в капіталі (табл. 1.3) [10].

За кредитом рахунку відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом – списання в порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати» [10].

Таблиця 1.3 – Субрахунки рахунку 72 «Дохід від участі в капіталі»*

Рахунок	Субрахунки	Визначення
72	721	Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства
	722	Дохід від спільної діяльності
	723	Дохід від інвестицій в дочірні підприємства

* складено на підставі джерела [11]

На субрахунку 721 «Дохід від інвестицій в асоційовані підприємства» узагальнюється інформація про доходи, пов'язані зі збільшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування в результаті одержання асоційованими підприємствами прибутків.

На субрахунку 722 «Дохід від спільної діяльності» узагальнюється інформація про доходи, пов'язані зі збільшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування в результаті одержання спільними підприємствами прибутків.

На субрахунку 723 «Дохід від інвестицій в дочірні підприємства» узагальнюється інформація про доходи, пов'язані зі збільшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування в результаті одержання дочірніми підприємствами прибутків [10].

Аналітичний облік доходів від участі в капіталі ведеться за кожним об'єктом інвестування та іншими ознаками, визначеними підприємством.

Рахунок 73 «Інші фінансові доходи» призначений для обліку доходів, які виникають в ході фінансової діяльності підприємства, зокрема дивідендів, відсотків та інших доходів від фінансової діяльності, які не обліковуються на рахунку 72 «Дохід від участі в капіталі» (табл. 1.4) [10].

Таблиця 1.4 – Субрахунки рахунку 73 «Інші фінансові доходи»*

Рахунок	Субрахунки	Визначення
73	731	Дивіденди одержані
	732	Відсотки одержані
	733	Інші доходи від фінансових операцій

* складено на підставі джерела [11]

За кредитом рахунку відображається визнана сума доходу, за дебетом - списання кредитового обороту на рахунок 79 «Фінансові результати». На субрахунку 731 «Дивіденди одержані» узагальнюється інформація про належні дивіденди від інших підприємств, які не є асоційованими, дочірніми та спільними. На субрахунку 732 «Відсотки отримані» узагальнюється інформація про відсотки за облігаціями чи іншими цінними паперами, за якими не ведеться облік на субрахунку 731 «Дивіденди одержані», зокрема винагороди за здані в фінансову оренду необоротні активи і т. п.

На субрахунку 733 «Інші доходи від фінансових операцій» узагальнюється інформація про інші доходи від фінансової діяльності, що не знайшли відображення на інших субрахунках рахунку 73 «Інші фінансові доходи», зокрема про доходи від амортизації премії за випущеними облігаціями, а також відсотках, отриманих за строковими депозитними вкладками. Аналітичний облік фінансових доходів ведеться за об'єктами інвестування [10].

Рахунок 74 «Інші доходи» призначений для обліку доходів, які виникають в процесі діяльності, але не пов'язані з операційною та фінансовою діяльністю підприємства (табл. 1.5).

Таблиця 1.5 – Субрахунки рахунку 74 «Інші доходи»*

Рахунок	Субрахунки	Визначення
74	740	Дохід від зміни вартості фінансових інструментів
	741	Дохід від реалізації фінансових інвестицій
	742	Дохід від відновлення корисності активів
	744	Дохід від неопераційної курсової різниці
	745	Дохід від безоплатно одержаних активів
	746	Інші доходи

* складено на підставі джерела [11]

За кредитом рахунку 74 «Інші доходи» відображається збільшення (одержання) доходу, за дебетом – належна сума непрямих податків (податку на додану вартість, акцизного податку та інших зборів (обов'язкових платежів)) та списання в порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати» [10].

На субрахунку 740 «Дохід від зміни вартості фінансових інструментів» підприємства, крім тих, основною діяльністю яких є торгівля цінними паперами, узагальнюють інформацію про доходи від зміни балансової вартості фінансових інструментів, які оцінюються за справедливою вартістю.

На субрахунку 741 «Дохід від реалізації фінансових інвестицій» узагальнюється інформація про доходи від реалізації фінансових інвестицій.

На субрахунку 742 «Дохід від відновлення корисності активів» узагальнюється інформація про визнані відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів» доходи від відновлення корисності активів.

На субрахунку 744 «Дохід від неопераційної курсової різниці» узагальнюється інформація про курсові різниці за активами та зобов'язаннями в іноземній валюті, пов'язаних з фінансовою та інвестиційною діяльністю підприємства.

На субрахунку 745 «Дохід від безоплатно отриманих активів» узагальнюється інформація про доходи від безоплатно одержаних необоротних активів, фінансових інвестицій та цільового фінансування капітальних інвестицій. Дохід від цільового фінансування капітальних інвестицій та безоплатно отриманих необоротних активів, що підлягають амортизації, визначається в сумі, пропорційній сумі амортизації відповідних активів одночасно з її нарахуванням. Дохід від безкоштовно отриманих земельних ділянок і фінансових інвестицій визнається при їх вибутті.

На субрахунку 746 «Інші доходи» узагальнюється інформація про інші доходи, які не відображені на інших субрахунках рахунку 74 «Інші доходи», зокрема, від списання кредиторської заборгованості, яка не виникла в ході операційного циклу, після закінчення терміну позовної давності, від перевищення вартості частки покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів, зобов'язань і непередбачених зобов'язань об'єкта придбання над сукупністю витрат на об'єднання підприємств та / або видів їх

господарської діяльності, сума дооцінки об'єктів необоротних активів у випадках, передбачених положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку [10].

Особливості списання доходів на фінансові результати наведено в Додатку Б, а кореспонденцію рахунків з обліку доходів сформовано і наведено в Додатку В.

Для синтетичного і аналітичного обліку доходів і фінансових результатів призначений журнал №6, затвердженому наказом Мінфіну від 29.12.2000 р №356 «Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку» [17]. У ньому відображається синтетичний облік за кредитом рахунка 79 «Фінансові результати», а також аналітичні дані за іншими доходами. Підставою для заповнення цього журналу служать довідки бухгалтерії, виписки банку з поточного та інших рахунків тощо. Розглянемо більш детально формування фінансових результатів в фінансовому обліку та відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

Так, рахунок 79 «Фінансові результати» призначений для обліку та узагальнення інформації про фінансові результати діяльності підприємства (табл. 1.6).

Таблиця 1.6– Субрахунки рахунку 79 «Фінансова звітність»*

Рахунок	Субрахунки	Визначення
79	791	Результат операційної діяльності
	792	Результат фінансових операцій
	793	Результат іншої звичайної діяльності

* складено на підставі джерела [11]

За кредитом рахунку 79 «Фінансові результати» відображаються суми в порядку закриття рахунків обліку доходів, за дебетом – суми в порядку закриття рахунків обліку витрат, а також належна сума нарахованого податку на прибуток [10].

Сальдо рахунку при його закритті списується на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)». На субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» визначається прибуток (збиток) від операційної діяльності підприємства. За кредитом субрахунку відображається в порядку закриття рахунків сума доходів від реалізації готової продукції, товарів, робіт, послуг і від іншої операційної діяльності (рахунки 70 «Доходи від реалізації», 71 «Інший операційний дохід»), за дебетом – сума в порядку закриття рахунків обліку собівартості реалізованої готової продукції, товарів, робіт і послуг, адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат (90 «Собівартість реалізації», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності») [10, 17].

На субрахунку 792 «Результат фінансових операцій» визначається прибуток (збиток) від фінансових операцій підприємства. За кредитом субрахунку відображається списання суми в порядку закриття рахунків обліку доходів від участі в капіталі та інших фінансових доходів, за дебетом - списання фінансових витрат з рахунків 95 «Фінансові витрати» і 96 «Втрати від участі в капіталі».

На субрахунку 793 «Результат від іншої діяльності» визначається прибуток (збиток) від іншої діяльності підприємства. За кредитом рахунку відображається списання суми в порядку закриття рахунків обліку доходів від інвестиційної та іншої діяльності підприємства, за дебетом - списання витрат з рахунку 97 «Інші витрати» [8,13].

Формування фінансових результатів діяльності наведено в Додатку Б, а кореспонденція рахунків з обліку їх формування – в Додатку В.

1.2.3. Податковий облік доходів і фінансових результатів

В Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» невідповідність бухгалтерської та оподаткованого прибутку визначено як тимчасові і постійні різниці. Цим положенням розкриті правила і особливості збору та обліку інформації про відхилення облікового прибутку

від податкової [8]. Прибуток, розрахований за даними бухгалтерського обліку, не відповідає оподаткованого прибутку у зв'язку з тим, що перша з них розраховується за загальноприйнятими бухгалтерськими законами, а друга відповідно до податкового законодавства [43].

Дослідження праць вчених показало, що характерні для тимчасових різниць відстрочені податкові зобов'язання та відстрочений податковий актив формують розбіжності облікового і податкового прибутку. Дії тимчасових факторів призводить до того, що прибуток, оподатковувана податком в поточному звітному періоді, відбивається як облікова прибуток в наступному періоді і навпаки, прибуток, визнана в обліку, оподатковується в наступному звітному періоді. Наведемо практичні приклади таких подій – розрахунки за авансами (виданими і отриманими), витрати і доходи майбутніх періодів, виникнення резерву сумнівних боргів, наявність майбутніх витрат і платежів [28,43].

Що стосується постійних різниць, до них відносяться ті події, які впливають на розмір обчислюється або тільки бухгалтерської прибутку, або ж тільки оподаткованого прибутку. У практиці до постійних різниць належать: нарахування амортизації основних засобів як виробничого, так і невиробничого призначення, списання та уцінка необоротних активів, наявність витрат, не пов'язаних з виробничою діяльністю (наприклад на соціально-культурні заходи, розрахунки за курсовими різницями, списання паливно-мастильних матеріалів для легкового транспорту і т. д.) [43].

Сальдо на рахунку 54 «Відстрочені податкові зобов'язання» відображає різницю між нарахованим «бухгалтерським» податком і сплаченим «податковим» податком на прибуток. Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», сформований таким чином податкове сальдо, вимагає коригування на суму постійних різниць при їх наявності [43].

Для обліку належної за даними бухгалтерського обліку суми податку на прибуток від звичайної діяльності та надзвичайних подій ведуть рахунок 98 «Податок на прибуток» [11].

На рахунку 98 «Податок на прибуток» ведеться облік суми витрат з податку на прибуток, яка складається з поточного податку на прибуток з урахуванням відстроченого податкового зобов'язання і відстроченого податкового активу та визначається відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» [10].

На рахунку 98 також ведеться облік відрахувань до Державного бюджету України від доходів за державними грошовими лотереями і податку на доходи від страхової діяльності [22].

За дебетом рахунка відображаються нараховані суми податку на прибуток, відрахувань до Державного бюджету України від доходів від проведення державних грошових лотерей та податку на доходи від страхової діяльності, за кредитом – включення до фінансових результатів на рахунку 79 «Фінансові результати» [10].

Відповідно до Податкового Кодексу України від 02.12.2010 року № 2755-VI, (зі змінами та доповнення) (далі – ПКУ), відповідно до статті 134 розділу III, об'єктом оподаткування є: прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду, визначених згідно зі статті 135-137 цього Кодексу, на собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду, визначених згідно зі статті 138-143 цього Кодексу, з урахуванням правил, встановлених статтею 152; дохід (прибуток) нерезидента, що підлягає оподаткуванню згідно зі статтею 160, з джерелом походження з України [3].

Визначений фінансовий результат за рахунком 79 «Фінансові результати» переносять на рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», при цьому дебетують рахунок 79 «Фінансові результати» і

кредитують рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)». На рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» ведеться облік нерозподілених прибутків чи непокритих збитків поточного та минулих років, а також використаного в поточному році прибутку. За кредитом рахунка відображають отримання та збільшення прибутку від усіх видів діяльності, а за дебетом — збитки та використання прибутку. Облік на рахунку ведуть за субрахунками 441 «Прибуток нерозподілений», 442 «Непокриті збитки», 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді» наростаючим підсумком з початку року — до його розподілу та списання після закінчення звітного року. Це відповідає встановленому порядку складання фінансової та податкової звітності [17]

Обліком фінансових результатів та їх розподілом і списанням завершується бухгалтерський облік господарських процесів, тому податок на прибуток – це обов’язковий платіж до бюджету, який сплачують всі підприємства, незалежно від форм власності з прибутку від господарської діяльності підприємства. Обчислення податку на прибуток здійснюється у відсотках до фактично отриманого підприємством прибутку за розрахунками податкової декларації і встановленою державою ставкою податку [22].

1.3. Методика внутрішнього аудиту доходів і фінансових результатів діяльності підприємства

Внутрішній аудит доходів і фінансових результатів підприємства є однією з найважливіших процедур, яка вимагає глибоких професійних знань внутрішнього аудитора. Фінансовим результатом діяльності підприємства, згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», може бути прибуток або збиток [6].

Мета аудиту фінансових результатів відповідно до МСА 200 «Мета та основні принципи аудиту фінансової звітності» полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення в

звітності підприємства інформації про фінансові результати діяльності підприємства [37].

Критерієм оцінки при внутрішньому аудиті доходів і фінансових результатів підприємства буде виступати документ, який визначає методичні засади формування в обліку інформації про фінансові результати підприємства, а саме П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [6].

Основними завданнями аудиту доходів і фінансових результатів підприємства є [21,31]:

1) контроль за дотриманням чинного законодавства щодо формування фінансових результатів і відображення інформації про витрати у фінансовій звітності підприємства;

2) встановлення повноти відображення фінансових результатів підприємства на рахунках бухгалтерського обліку та фінансової звітності;

3) перевірка законності і правильності формування фінансових результатів підприємства;

4) встановлення відповідності визначення фінансових результатів прийнятої на підприємстві облікової політики;

5) перевірка правильності оцінки в бухгалтерському обліку доходів і витрат для визначення фінансових результатів;

6) перевірка правильності обліку операцій, які призвели до виникнення фінансових результатів;

7) перевірка правильності відображення в обліку списання збитків минулих періодів, довгострокової дебіторської заборгованості тощо;

8) встановлення дотримання підприємством межі звітного періоду і ін.

Об'єкти аудиту – доходи і фінансові результати підприємства (прибутки чи збитки) за видами діяльності, операції пов'язані з їх формуванням. Джерелами інформації аудиту доходів і фінансових результатів є [31]:

- вимоги нормативних документів, що регулюють облік фінансових результатів;
- Наказ «Про облікову політику підприємства»;
- установчі документи;
- первинні документи з обліку виробничих витрат, витрат діяльності, доходів і фінансових результатів;
- реєстри синтетичного і аналітичного обліку по рахунках сьомого і дев'ятого класів;
- форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» (річний та квартальні), форма №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)», форма №5 «Примітки к річної фінансової звітності».

Стратегія проведення внутрішнього аудиту доходів розробляється виходячи з норм МСА 300 «Планування» [37]. На підготовчій стадії аудиту необхідно оцінити систему внутрішнього контролю підприємства [31]. При перевірці фінансових результатів аудитор повинен керуватися П(С)БО 15 «Дохід», де висвітлено порядок формування інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності і П(С)БО 16 «Витрати», де викладено основні вимоги до визнання, складу та оцінці витрат, розкриття інформації про витрати у фінансовій звітності. у свою чергу, порядок складання Звіту про фінансові результати регламентується НП(С)БО 1 «Загальними вимогами до фінансової звітності» [21].

При здійсненні внутрішнього аудиту фінансових результатів необхідно пам'ятати, що діяльність будь-якого підприємства має дві складові: господарську діяльність (вартість активів задіяних у виробництві) і фінансову діяльність (величина використаних пасивів). Від взаємодії цих елементів залежить фінансовий результат, тому перед початком перевірки аудитор повинен зрозуміти мету діяльності підприємства (отримання прибутку, завоювання ринку і т. п). Тільки в цьому випадку можна зробити ефективний аудит фінансових результатів і підготувати аналіз показників,

необхідних підприємству. Методикою передбачено проведення аудиту фінансових результатів в послідовності (див. Додаток Д).

Для того, щоб прийняти вірні рішення стосовно фінансового стану підприємства, потрібно мати повну, правдиву інформацію щодо доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства. Така інформація є у «Звіті про фінансові результати (Про сукупний дохід)» (форма №2). У звіті фінансові результати показані за видами діяльності. Правильність узагальнення інформації про фінансові результати підприємства від звичайної діяльності та надзвичайних подій перевіряється за даними рахунку 79 «Фінансові результати». За кредитом цього рахунку аудитор перевіряє правильність відображених сум в порядку закриття рахунків обліку доходів, за дебетом – суми в порядку закриття рахунків обліку витрат, а також нарахованого податку на прибуток. Достовірність визначення фінансових результатів перевіряють в розрізі субрахунків до рахунку 79 [31].

Правильність визначення загальної величини чистого прибутку (збитку) підприємством внутрішній аудитор з'ясовує зіставленням дебетового і кредитового оборотів по рахунку 79 «Фінансові результати» за звітний період. При перевірці правильності відображення доходів і фінансових результатів аудитор необхідно впевнитися, що при складанні Звіту про фінансові результати підприємство виконало основні вимоги до річних звітів – всі операції повинні бути зареєстровані, представлені належним та відповідати реальності (занесені в правильний період, правильно оцінені, всі операції стосуються підприємства, занесені у відповідний рахунок, правильно представлені в річних звітах). Внутрішній аудитор перевіряє правомірність відображення конкретних показників в статтях фінансової звітності, відповідність їх вимогам діючих положень (стандартів) бухгалтерського обліку [6,15,17,16 тощо].

При оцінці якісних характеристик фінансової звітності внутрішньому аудитору потрібно врахувати вимоги НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до

фінансової звітності». Зокрема, це дохідливість, достовірність, порівнянність, доречність. Аудитор повинен встановити дотримання при складанні фінансової звітності наступних принципів: автономності, безперервності діяльності, періодичності, історичної (фактичної) собівартості, нарахування та відповідності доходів і витрат, повного висвітлення, послідовності, обачності, превалювання сутності над формою, єдиного грошового вимірника. Під час перевірки внутрішнім аудитором підприємства необхідно розглянути та проаналізувати показники фінансового стану підприємства [31].

Внутрішній аудит фінансової звітності сприяє виявленню недоліків, попередженню банкрутства, визначенню перспектив розвитку виробництва в умовах конкурентної боротьби.

Аудит Форми №2 проводять за трьома розділами: розділ I «Фінансові результати», розділ II «Елементи операційних витрат», розділ III «Розрахунок показників прибутковості акцій». Перевірку правильності заповнення розділів Звіту про фінансові результати внутрішній аудитор здійснює на основі рахунків доходів і витрат [21]:

- 1 етап – планування, реєстрація і контроль, дослідження внутрішнього контролю підприємства;
- 2 етап – дослідження на суттєвість доходів та фінансових результатів діяльності підприємства;
- 3 етап – розробка програми аудиту ;
- 4 етап – огляд фінансової звітності
- 5 етап – оформлення матеріалів аудиту та складання аудиторського висновку.

За новими стандартами бухгалтерський облік побудований на принципах бухгалтерського обліку та міжнародних стандартах обліку й звітності. Він спрямований на: об'єктивне визначення й відображення фінансового результату діяльності та фінансового стану; відображенні

ринкових ризиків та урахуванню впливу ринку на діяльність. Вивчення показників звітності закінчується дослідженнями правильності відображення господарських фактів у бухгалтерському обліку [31].

На підставі даних бухгалтерського обліку формується тест на визначення суттєвості окремих груп доходів. З метою запровадження методу організації аудиту доходів і фінансових результатів, а також кількості необхідних аудиторських процедур, необхідно проводити тестування внутрішнього контролю і системи бухгалтерського обліку та відповіді на такі питання [31]:

– чи здійснюється аналітичний облік доходів з достатнім рівнем деталізації? – санкціонується належним чином відвантаження продукції й товарів?

– чи звіряються дані аналітичного обліку з синтетичними регістрами та Головною книгою?

– чи ведеться бухгалтерський облік доходів і фінансових результатів відповідно до вимог П(С)БО 15 «Доходи»?

Внутрішня аудиторська перевірка здійснюється за допомогою комплексу методів, які забезпечують формування аудитором об'єктивної думки та висновку щодо об'єкту аудиту.

Необхідно встановити аудиторську програму аудиту доходів і фінансових результатів [31].

Виявлені під час перевірки помилки і порушення внутрішні аудитори реєструють у власних робочих документах та визначають їх кількісний вплив на показники бухгалтерської звітності, а також більш детально порушення, які аудитор виявляє під час перевірки достовірності доходів та фінансових результатів наведено в Додатку Ж (сформовано на основі [21,31]).

Висновки до першого розділу

Проведене дослідження у першому розділі роботи дозволило сформулювати висновки:

1. Понятійно-категоріальний апарат сутності економічних категорій «доходи» і «фінансові результати» діяльності підприємства показав, що:

– відповідно до НП(С)БО 1 фінансовий результат діяльності підприємства – це прибуток (сума, на яку доходи перевищують пов'язанні з ними витрати) та збиток (перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати);

– відповідно до П(С)БО 15 «Дохід» доходи – це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язання, внаслідок чого збільшується власний капітал підприємства (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків засновників).

В розділі досліджено визначення сутності даних категорій відповідно до нормативних документів, публікацій вчених та фінансової звітності підприємства – практичних аспектів бухгалтерського обліку.

2. Ефективне управління доходами і фінансовими результатами діяльності підприємства не можливе без класифікації відповідно до поставлених задач дослідження, але дослідження наукових праць вчених та нормативних бухгалтерських документів показало, що немає єдиного підходу до класифікації фінансових результатів діяльності.

3. Фінансовий облік доходів та фінансових результатів ведеться за видами діяльності відповідно національних стандартів бухгалтерського обліку – НП(С)БО1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 15 «Дохід, затвердженої «Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій», інших нормативних документів та на підставі первинних документів, які підтверджують їх отримання та формування. Складено кореспонденцію бухгалтерських рахунків

4. Відповідно до Податкового Кодексу України від 02.12.2010 року № 2755-VI, (зі змінами та доповнення), об'єктом оподаткування є: прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду, визначених згідно зі статті 135-137 цього Кодексу, на собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду, визначених згідно зі статті 138-143 цього Кодексу, з урахуванням правил, встановлених статтею 152; дохід (прибуток) нерезидента, що підлягає оподаткуванню згідно зі статтею 160, з джерелом походження з України. Розглянуто особливість податкового обліку доходів та фінансових результатів та відображення на рахунках бухгалтерського обліку.

5. Результати дослідження, які відображені у 1 розділі роботи були опубліковані в 1 тезах конференцій [34] та пройшли апробацію та докладались на XI Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року «Особливості аналізу доходів діяльності підприємств харчової промисловості в сучасних умовах», в ОНТУ, м. Одеса (Додаток Л)

2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ДІЯЛЬНОСТІ

ТОВ «ДРУЖБА СВК»

2.1. Техніко-економічна характеристика підприємства

ТОВ «Дружба СВК» – це товариство з обмеженою відповідальністю, що розташоване за адресою: Україна, Одеська обл., Білгород – Дністровський р-н, с. Зоря вул.Троїцька, 159

Основним видом діяльності є вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур. До інших видів діяльності, на яких спеціалізується кооператив належать:

- вирощування рису, овочів і баштанних культур, коренеплодів і бульбоплодів, зерняткових і кісточкових фруктів, інших однорічних і дворічних культур, винограду;
- розведення великої рогатої худоби молочних порід, коней та інших тварин родини конячих, овець і кіз, свиней, свійської птиці;
- допоміжна діяльність у тваринництві;
- складське господарство;
- перероблення молока, виробництво масла та сиру;
- виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання;
- виробництво готових кормів для тварин, що утримуються на фермах
- оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин;
- інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах;
- вантажний автомобільний транспорт;
- транспортне оброблення вантажів;
- надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна.

Підприємство складає фінансову та статистичну звітність, на підставі даних якої проведено аналіз основних показників діяльності ТОВ «Дружба СВК» (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Основні фінансово-економічні показники діяльності ТОВ «Дружба СВК» за 2020-2021 роки*

Показники	2020 рік	2021 рік	Відхилення	
			абс.	%
1.Обсяг продукції в натуральному виразі, т	1716	1191	-525	-30,5
2.Обсяг продукції в оптових цінах без ПДВта акцизного збору, тис.грн.				
- у діючих оптових цінах	33299,8	32060,2	-1239,6	-3,7
- у порівнянних оптових цінах	44041,1	32060,2	-11980,9	-27,2
3.Середня оптова ціна за 1 тону продукції, грн.	19405,5	26918,7	7513,2	38,7
4.Чистий дохід від реалізації продукції (товарів,робіт, послуг), тис.грн.	93190	143652	50462	54,1
5.Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	105161	85984	-19177	-18,2
6.Адміністративні витрати, тис.грн.	4152	4675	523	12,6
7. Витрати на збут, тис.грн.	859	3824	2965	в 3,4 р.
8.Валовий прибуток, тис.грн.	-11971	57668	69639	в 5,8 р.
9.Повна собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	110172	112235	2063	1,9
10. Витрати на 1 гривню реалізованої продукції, коп.	112,85	59,9	-52,95	-46,9
11.Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	-17103	47158	64261	в 3,8 р.
в тому числі:				
від основної операційної діяльності	-16982	49169	66151	в 3,9 р.
від іншої операційної діяльності	-587	-1938	-1351	в 2,3 р.
від фінансової діяльності	485	3	-482	-99,4
від іншої діяльності	-19	-76	-57	в 3 р.
12.Чистий прибуток, тис.грн.	-17103	47158	64261	в 3,8 р.
13.Матеріальні витрати, тис.грн.	91092	110137	19045	20,9
14.Матеріаловіддача, грн.	0,366	0,291	-0,075	-20,5
15. Матеріаломісткість продукції, грн.	2,73	3,44	0,71	26
16.Середня облікова кількість штатних працівників облікового складу, осіб.	122	126	4	3,3
17.Продуктивність праці одного штатного працівника облікового складу, грн.	360992,6	254446	-106546,6	-29,5
18.Фонд оплати праці штатних працівників облікового складу, тис.грн.	11403	15009	3606	31,6

Продовження табл. 2.1

Показники	2020 рік	2021 рік	Відхилення	
			абс.	%
19.Середня річна заробітна плата одного штатного працівника облікового складу, грн.	93467,2	119119	25651,8	27,4
20.Середня річна вартість основних засобів за основним видом діяльності, тис.грн.	119714	124240	4526	3,8
21.Фондовіддача, грн.	0,368	0,258	-0,11	-29,9
22.Фондорентабельність, %	-14,3	38,0	53,8	х
23.Середня річна вартість оборотних коштів, тис.грн.	127780,5	133699,5	5919	4,6
24.Рентабельність продукції, %	-12,8	40,1	52,9	х
25.Рентабельність виробництва, %	-6,9	18,3	25,2	х

* Розраховано на підставі фінансової та статистичної звітності підприємства [52]

Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ«Дружба СВК» у 2020 році в порівнянні з 2021 роком свідчить про погіршення стану підприємства через не врожайність (табл. 2.1):

- чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг в 2021 році в порівнянні з 2020 роком збільшився на 64261 тис.грн або в 3,8 рази;
- обсяг продукції в 2021р порівняно з 2020 виріс на 525 тис. грн. або в 30,5%;
- обсяг продукції в оптових цінах без ПДВ зменшився на 1239,6 тис грн або в 3,9%; так само зменшився обсяг продукції у порівняних оптових цінах на 11980,9 тис. грн. або 27,2%;
- середня ціна за 1 т. продукції знизилась на 7513,2 чи 38,7%;
- чистий дохід від реалізації продукції у 2021 р. склав – 143652 тис. грн. що на 50462 тис. грн. або 54,1% більше ніж у 2020 р.;
- витрати на збут збільшились – 2965 тис. грн. або в 3,4 р.;
- валовий прибуток збільшився на 69639 тис. грн. і в 5,8 р. більший ніж у 2020 р.;
- витрати підприємства в 2020 р. в порівнянні з 2021 р. збільшились: собівартість реалізованої продукції – на 19177тис. грн. або 18,2%, інші операційні витрати – на 13151 тис. грн. або в 2,3 р., у 2021 р порівняно з 2020р. витрати на 1 грн. реалізованої продукції зменшилися на 46,9%, що

позитивно вплинуло на фінансовий результат від основної операційної діяльності підприємства;

- чистий прибуток виріс в 3,8 р. – це 64261 тис. грн.;
- матеріальні витрати збільшились на 19045 тис.грн.;
- середня облікова кількість штатних працівників на підприємстві зменшилась на 3 особи;
- фонд оплати праці штатних працівників складу збільшився на 3606 грн. що на 31,6% більше за попередній рік;
- середня річна заробітна плата одного штатного працівника зросла на 25651,8 тис. грн. або 27,4%;
- середня річна вартість основних засобів за видом діяльності збільшилась на 4526 грн.;
- фінансовий результат до оподаткування в 2021 році в порівнянні з 2020 роком збільшився на 64261 тис. грн. або в 3,8 рази за рахунок збільшення: фінансового результату від основної операційної діяльності на 66151 тис.грн. або в 3,9 рази, але фінансовий результат від іншої діяльності був від'ємним (збиток) –1938 тис.грн., який збільшився на 1351 тис.грн. або в 2,3 рази; фін. результат від іншої діяльності зменшився на 57 тис. грн. так само з фін. діяльністю яка зменшилась на 482 тис. грн. або 99,4%;
- рентабельність в 2021 році в порівнянні з 2020 роком збільшилась: рентабельність продукції – на 52,9% пункти та рентабельності виробництва – на 25,2 % пунктів, що є позитивною тенденцією в змінах основної операційної діяльності підприємства;
- в 2021 році в порівнянні з 2020 роком відбулось покращення використання окремих ресурсів підприємства: фондівіддача зменшилась на 0,11%; фондорентабельність збільшилась на 53,8%; матеріаловіддача збільшилась на 0,075 грн/грн або 20.5%; трудові ресурси - зменшилась продуктивності праці одного працюючого на 106546,6 грн. або на 29,5%;
- середня річна вартість оборотних коштів зросла на 5919 тис. грн.

або на 4,6%;

– рентабельність виробництва збільшилась на 25,2%, що позитивно характеризує діяльність підприємства.

2.2. Аналіз доходів та фінансових результатів діяльності підприємства

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства здійснюють за допомогою даних форм № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та №5 «Примітки до річної фінансової звітності». Аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства проводиться на підставі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.2.

Таблиця 2.2 – Аналіз складу, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства*

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	2020 рік		2021 рік		Відхилення	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1. Фінансовий результат від реалізації продукції	2000-2050-2130-2150	-16982	99,3	49169	104,3	66151	в 3,9р.
2. . Фінансовий результат від іншої операційної діяльності	2120-2180	-587	3,4	-1938	-4,1	-1351	в 2,3р.
3. Фінансовий результат від операційної діяльності	2190 (2195)	-17569	х	47231	х	64800	в 3,7р.
4. Фінансовий результат від інвестиційної та фінансової діяльності	2200 + 2220 – –2250 –2255	485	-2,8	3	0,0	-482	-99,4
5. Фінансовий результат іншої діяльності	2240 – 2270	-19	0,1	-76	-0,2	-57	в 3,0р.
6. Фінансовий результат до оподаткування	2290 (2295)	-17103	100,0	47158	100,0	64261	в 3,8р.

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства [52]

З табл. 2.2 видно, що фінансовий результат від звичайної діяльності в попередньому році був збитком, який в звітному році змінився на прибуток, зменшився на 64261 тис. грн. або в 3,8р. Це відбулось за рахунок зменшення збитку від реалізації продукції на 66151 тис. грн. або в 3,9р. Негативний вплив здійснило збільшення збитку від іншої операційної діяльності – на 1351 тис. грн. або в 2,3р., від іншої діяльності на 57 тис. грн. або в 3,0р. та зменшення прибутку від фінансової та інвестиційної діяльності на 482 тис. грн. або на 99,4%. Фінансовий результат від діяльності (збиток) в попередньому році формувался за рахунок прибутку від фінансової та інвестиційної діяльності та збитку від реалізації продукції, іншої операційної та іншої діяльності.

Аналіз формування та динаміки фінансового результату від основної операційної діяльності (реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)) проводиться на підставі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Аналіз формування та динаміки фінансових результатів підприємства від основної операційної діяльності*

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	2020 рік, тис. грн.	2021 рік, тис. грн.	Відхилення	
				тис. грн.	%
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	93190	143652	50462	54,15
2. Собівартість реалізованої продукції	2050	105161	85984	-19177	-18,24
3. Адміністративні витрати	2130	4152	4675	523	60,89
4. Витрати на збут	2150	859	3824	2965	в 3,5р.
5. Фінансовий результат від основної операційної діяльності	2000-2050-2130-2150	-16982	49169	66151	в 3,9р.

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства [52]

З табл. 2.3 видно, що фінансовий результат від основної операційної діяльності став прибутком в звітному році, який порівняно зі збитком

попереднього періоду збільшився на 66151 тис. грн.. або на в 3,9р. Це відбулось за рахунок збільшення чистого доходу від реалізації продукції більшими темпами (54,15%), ніж витрат, що пов'язані з реалізацією продукції (витрати на збут – в 3,9р., адміністративні витрати – 60,89%, а при цьому собівартість реалізованої продукції зменшились на 18,24%).

Фінансовий результат від іншої операційної діяльності, який був збитком, в звітному році порівняно з попереднім збільшився на 1351 тис. грн. або в 2,3р., що негативно характеризує діяльність підприємства.

Це відбулось за рахунок зменшення прибутку від реалізації інших необоротних активів на 356 тис.грн. або на 69,3% та доходів від сплати штрафів, пені, неустойок на 52 тис. грн. Позитивний вплив здійснило зменшення збитку від утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного на 2091 тис.грн. або на 63,2%, перетворення збитку від інших операційних доходів і витрат на прибуток, що призвело до його збільшення на 519 тис. грн. або в 6,6р. Негативний вплив здійснило перетворення прибутку від операційної курсової різниці на збиток, який збільшився на 3553 тис. грн. або в 1,6р. В попередньому році фінансовий результат від основної операційної діяльності формувався за рахунок прибутку від операційної курсової різниці, реалізації інших необоротних активів, сплати штрафів, пені, неустойок, та збитків від утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення та інших операційних доходів і витрат.

В звітному році фінансовий результат від основної операційної діяльності формувався за рахунок прибутку від реалізації інших необоротних активів та інших операційних доходів і витрат, та збитків від операційної курсової різниці, витрат на сплату штрафів, пені, неустойок, утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення.

Детальний аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів від фінансової та іншої діяльності проводиться даними форми

№5 «Примітки до річної фінансової звітності» за допомогою табл. 2.3 – 2.5. У зв'язку з тим, що підприємство не здійснювало інвестиційну діяльність впродовж досліджуваного періоду її аналіз не проводиться.

З табл. 2.3 видно, що фінансовий результат від фінансової діяльності в звітному році, порівняно з попереднім був прибутком, який зменшився на 482 тис. грн. або на 99,4%, що негативно характеризує діяльність підприємства. Це відбулось за рахунок зменшення інших фінансових доходів на 482 тис.грн. або на 99,4%. В попередньому році фінансовий результат від фінансової діяльності формувався за рахунок інших фінансових доходів, а в звітному році – за рахунок інших фінансових доходів і витрат.

З табл. 2.4 видно, що фінансовий результат від іншої діяльності як в звітному так, й в попередньому році був збитком, який збільшився на 57 тис.грн. або в Зр., що негативно характеризує діяльність підприємства. Це відбулось за рахунок збільшення збитку від списання необоротних активів на 57 тис. грн. або в Зр. Як в попередньому, так і в звітному роках фінансовий результат від іншої діяльності формувався за рахунок витрат на списання необоротних активів.

Таблиця 2.3 – Детальний аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів від фінансової діяльності*

Показники	2020 рік				2021 рік				Відхилення	
	доходи	витрати	Фінансовий результат		доходи	Витрати	Фінансовий результат		абс.	%
			тис. грн.	%			тис. грн.	%		
1. Дивіденди	-	х	-	-	-	Х	-	-	-	-
2. Проценти	х	-	-	-	х	-	-	-	-	-
3. Фінансова оренда активів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Інші фінансові доходи і витрати	485	-	485	100,0	221	218	3	100,0	-482	-99,4
Всього фінансовий результат від фінансової діяльності	485	-	485	100,0	221	218	3	100,0	-482	-99,4

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства [52]

Таблиця 2.4 – Детальний аналіз формування, динаміки та структури фінансових результатів від іншої діяльності*

Показники	2020 рік				2021 рік				Відхилення	
	доходи	витрати	Фінансовий результат		доходи	Витрати	Фінансовий результат		абс.	%
			тис. грн.	%			тис. грн.	%		
1. Реалізація фінансових інвестицій	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Реалізація необоротних активів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Реалізація майнових комплексів	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Не операційна курсова різниця	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Безоплатно одержані активи	-	х	-	-	-	Х	-	-	-	-
6. Списання необоротних активів	х	19	-19	100,0	х	76	-76	100,0	-57	в 3р.
7. Інші доходи і витрати	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Всього фінансовий результат від іншої діяльності	-	19	-19	100,0	-	76	-76	100,0	-57	в 3р.

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства[52]

Аналіз формування чистого прибутку підприємства проводиться на підставі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Аналіз формування чистого прибутку*

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	2020 рік	2021 рік	Відхилення	
				Абс.	%
1. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	2290 (2295)	-17103	47158	64261	в 3,8р.
2. Витрати (дохід) з податку на прибуток, тис.грн.	2300	-	-	-	-
3. Чистий прибуток, тис.грн.	2290 (2295)- 2300	-17103	47158	64261	в 3,8р.

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства [52]

З табл. 2.5 видно, що в попередньому році підприємство мало чистий збиток, який в звітному році перетворився на чистий прибуток, величина якого збільшилась на 64261 тис. грн. або в 3,8р. Це відбулось за рахунок збільшення прибутку до оподаткування на 64261 тис. грн. або в 3,8р.

Аналіз рентабельності виробництва здійснюють за даними форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.6.

Таблиця 2.6– Аналіз рентабельності виробництва*

Показники	Алгоритм розрахунку	2020 рік	2021 рік	Абс.відхи л.
1. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	форма№2 р.2290 (2295)	-17103	47158	64261
2. Середня річна вартість основних засобів, тис.грн.	форма№1 р.1011*	119714	124240	4526
3. Середня річна вартість оборотних коштів, тис.грн.	форма№1 р.1195*	127780,5	133699,5	5919
4. Загальна величина виробничих фондів підприємства, тис. грн..	р. 2 + р. 3	247494,5	257939,5	10445
5. Рентабельність виробництва, %	р.1: р.4·100%	-6,91	18,28	x

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства [52]

З табл. 2.6 видно, що в попередньому році рентабельність виробництва мала від'ємне значення, яке перетворилось на додатне в звітному році та збільшилось на 25,19%п. Це відбулось за рахунок впливу наступних чинників:

1. Вплив фінансового результату до оподаткування:

$$\Delta R_{(ФР)} = \frac{ФР_{звіт}}{ОЗ_{попер} + ОбК_{попер}} \times 100\% - \frac{ФР_{попер}}{ОЗ_{попер} + ОбК_{попер}} \times 100\% =$$

$$= (47158 / 247494,5) * 100 - (-6,91) = 19,05\% + 6,91\% = 25,96\%п.$$

Збільшення прибутку до оподаткування на 64261 тис.грн. здійснило позитивний вплив та збільшило рентабельність виробництва на 25,96%п.

2. Вплив середньої річної вартості основних засобів:

$$\Delta R_{(ОС)} = \frac{ФР_{звіт}}{ОЗ_{звіт} + ОбК_{попер}} \times 100\% - \frac{ФР_{звіт}}{ОЗ_{попер} + ОбК_{попер}} \times 100\% =$$

$$= (47158 / (124240 + 127780,5)) * 100 - (47158 / 247494,5) * 100 = 18,71 - 19,05 = -0,34\%п.$$

Збільшення середньорічної вартості основних засобів на 4526 тис.грн. призвело до зменшення рентабельності на 0,34%п.

3. Вплив середньої річної вартості оборотних коштів:

$$\Delta R_{(ОбК)} = \frac{ФР_{звіт}}{ОЗ_{звіт} + ОбК_{звіт}} \times 100\% - \frac{ФР_{звіт}}{ОЗ_{звіт} + ОбК_{попер}} \times 100\% =$$

$$= 18,28 - (47158 / (124240 + 127780,5)) * 100 = 310328 = 18,28 - 18,71 = -0,43\%п.$$

Збільшення середньорічної вартості оборотних коштів 5919 тис.грн. призвело до зменшення рентабельності на 0,43%п.

2.3. Аналіз фінансового стану підприємства

Загальний аналіз фінансового стану підприємства здійснюють за допомогою даних форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та №5 «Примітки до річної фінансової звітності». Аналіз динаміки валюти балансу підприємства

здійснюється на підставі даних форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – Аналіз динаміки валюти балансу*

Показники	На початок 2021 року	На кінець 2021 року	% зміни
Валюта балансу, тис.грн.:	214357	192875	-10,02
- попереднього року	192875	221330	14,75
- звітного року			

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства [52]

З табл. 2.7 видно, що на кінець попереднього року порівняно з початком валюта балансу зменшилась на 10,02%, що свідчить про скорочення підприємством його діяльності, що попередньо можна охарактеризувати як негативно. На кінець звітного року порівняно з початком валюта балансу збільшується на 14,75%, що попередньо можна характеризувати як позитивне, і свідчить про розширення та активізацію підприємством його діяльності.

Для більш глибокого виявлення якості динаміки валюти балансу необхідно провести поглиблений аналіз динаміки валюти балансу на підставі даних форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за допомогою табл. 2.8.

Таблиця 2.8 – Поглиблений аналіз динаміки валюти балансу*

Показники	2020 рік	2021 рік	Коефіцієнт зміни
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	93190	143652	1,54
2. Фінансовий результат до оподаткування, тис.грн.	-17569	47231	2,69
3. Валюта балансу, тис.грн.:	214357	192875	0,90
- на початок року	192875	221330	1,15
- на кінець року			
4. Середнє річне значення валюти балансу*, тис.грн.	203616	207102,5	1,02

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства [52]

З табл. 2.8 видно, що збільшення середньорічного значення валюти балансу в 1,02 р. супроводжувалось збільшенням чистого доходу в 1,54 р. та збільшенням фінансового результату до оподаткування 2,69 р., що свідчить про

розширення підприємством його діяльності. Таким чином, зміни валюти балансу в звітному році порівняно з попереднім можна охарактеризувати як позитивні.

Аналіз складу, структури та динаміки активів підприємства здійснюють за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою аналітичної табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Аналіз складу, структури та динаміки активів підприємства*

Показники	Код рядка	2020 рік	2021 рік	Відхилення	
				абс.	%
Всього активів, тис. грн.	1300	192875	221330	28455	14,75
1. Необоротні активи, тис. грн.	1095	73678	73128	-550	-0,75
– в % до активів		38,2	33,04	-5,16	х
2. Оборотні активи, тис. грн.	1195	119197	148202	29005	24,33
– в % до активів		61,8	66,96	5,16	х
2.1. Запаси, тис. грн.	1100, 1110	75322	109708	34386	45,65
– в % до активів		39,05	49,567	10,52	х
2.2. Кошти в розрахунках, тис. грн.	1120÷1155	2809	7865	5056	в 1,8р.
– в % до активів		1,46	3,55	2,09	х
2.3. Грошові кошти та їх еквіваленти, тис. грн.	1160, 1165	40863	30629	-10234	-25,04
– в % до активів		21,19	13,84	7,35	х
2.4. Інші оборотні активи, тис. грн.	1170, 1190	203	-	-203	0,0
– в % до активів		0,17	-	-0,17	х
у тому числі витрати майбутніх періодів, тис. грн.	1170	203	-	-203	0,0
– в % до активів		0,17	-	-0,17	х
3. Необоротні активи утримувані для продажу, та групи вибуття, тис.грн.	1200	-	-	-	-
– в % до активів		-	-	-	х

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства [52]

З табл. 2.9 видно, що в звітному році порівняно з попереднім активи підприємства збільшились на 28455 тис. грн.. або на 14,75%. Це відбулось за рахунок збільшення оборотних активів на 29005 тис. грн. або на 24,33% і зменшення необоротних активів на 550 тис.грн. або на 0,75%.

В структурі активів підприємства попереднього року найбільшу питому вагу займали оборотні активи – 61,8%, питома вага необоротних активів склала 38,2%. В звітному році відбулись наступні зміни в структурі активів підприємства: збільшилась питома вага оборотних активів на 5,16% пункти та відповідно зменшилась питома вага необоротних активів на таку саму величину. Впродовж досліджуваного періоду необоротних активів утримуваних для продажу, та груп вибуття підприємство не мало.

Аналіз складу, структури та динаміки оборотних активів підприємства здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.10.

Таблиця 2.10 – Аналіз складу, структури та динаміки оборотних активів*

Показники	Код рядка	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
		на початок 2021 року	на кінець 2021 року	на початок 2021 року	на кінець 2021 року	Абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок 2021 року	в % до величини зміни оборотних активів
Оборотні активи всього, тис. грн., в тому числі:	1195	119197	148202	100	100	29005	х	24,33	х
– запаси	1100, 1110	75332	109708	63,19	74,02	34386	10,84	45,65	118,55
– дебіторська заборгованість	1120÷1155	2809	7865	2,36	5,31	5056	2,95	в 1,8р.	17,43
– грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	1160, 1165	40863	30629	34,28	20,67	-10234	-13,61	-25,04	-35,28
– інші оборотні активи	1170, 1190	203	-	0,17	-	-203	-0,17	-100	-0,7

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства [52]

З табл. 2.10 видно, що оборотні активи підприємства на кінець звітного року порівняно з початком збільшились на 29005 тис.грн. або на 24,33%. Це

відбулось за рахунок збільшення запасів на 34386 тис.грн або на 45,65%, дебіторської заборгованості на 5056 тис.грн. або в 1,8р. Також відбулось зменшення грошових коштів та поточних фінансових інвестицій на 10234 тис.грн. або 25,04%., інших оборотних активів – на 203 тис.грн. В структурі оборотних активів на початок звітного року найбільшу питому вагу займали запаси– 63,19%. Питома вага грошових коштів та поточних фінансових інвестицій складала 34,28%, дебіторської заборгованості – 2,36% інших оборотних активів – 0,17%.

На кінець звітного року відбулись наступні зміни в структурі оборотних активів: збільшилась питома вага запасів на 10,84% пункти, дебіторської заборгованості – на 2,95%п. зменшилась питома вага грошових коштів та поточних фінансових інвестицій – на 13,61%п., інших оборотних активів – на 0,17%п. Аналіз дебіторської заборгованості підприємства за строками непогашення здійснюється за даними форми № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» за допомогою табл. 2.11.

Таблиця 2.11 – Аналіз дебіторської заборгованості підприємства за строками непогашення*

Показники		Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги		Інша поточна дебіторська заборгованість		Відхилення	
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	абс.	%
2020 рік	Всього, в тому числі:	2229	100	-	-	x	x
	– до 12 місяців	2229	100	-	-	x	x
	– від 12 до 18 місяців	-	-	-	-	x	x
	– від 18 до 36 місяців	-	-	-	-	x	x
2021 рік	Всього, в тому числі:	423	100	-	-	-1806	-8,10
	– до 12 місяців	423	100	-	-	-1806	-8,10
	– від 12 до 18 місяців	-	-	-	-	-	-
	– від 18 до 36 місяців	-	-	-	-	-	-

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства [52]

З табл. 2.11 видно, що в попередньому році підприємство мало лише дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги, що погашається в найкоротший термін (до 12 місяців) – 100%. Інша поточна дебіторська заборгованість на початок року відсутня. В звітному році відбулись наступні зміни в дебіторській заборгованості: за дебіторською заборгованістю за товари, роботи, послуги зменшилась величина заборгованості, що погашається до 12 місяців, на 1806 тис.грн. Але її питома вага залишилась на тому ж рівні – 100%. Дебіторської заборгованості з довгими термінами погашення та іншої поточної заборгованості підприємство не мало. Такі зміни позитивно характеризують діяльність підприємства.

Аналіз складу та динаміки джерел формування активів підприємства здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.12.

З табл. 2.12 видно, що джерела формування активів в звітному році порівняно з попереднім збільшились на 28455 тис.грн. або на 14,75%. Це відбулось за рахунок збільшення власного капіталу на 46124 тис.грн. або на 29,5% та поточних зобов'язань і забезпечень на 3982 тис.грн. або в 1,6р. Також відбулось зменшення довгострокових зобов'язань і забезпечень на 21651 тис.грн. або 63,42%. В структурі джерел формування активів в попередньому році найбільшу питому вагу займає власний капітал – 81,06. Питома вага довгострокових зобов'язання і забезпечення склала 17,7% та поточних зобов'язань і забезпечень склала 1,24%. На кінець року відбулись наступні зміни в структурі джерел формування активів: збільшилась питома вага власного капіталу на 10,42%п., поточних зобов'язань і забезпечень на 1,64%п. Також зменшилась частка довгострокових зобов'язань і забезпечень на 12,06%п. Ці зміни в динаміці і структурі позитивно характеризують діяльність підприємства.

Таблиця 2.12 – Аналіз складу та динаміки джерел формування активів підприємства*

Показники	Код рядка	2020 рік	2021 рік	Відхилення	
				абс.	%
Всього джерел формування активів, тис. грн.	1900	192875	221330	28455	14,75
1. Власний капітал, тис. грн. – в % до усіх джерел	1495	156344	202468	46124	29,5
		81,06	91,48	10,42	x
1.1. Наявність власних оборотних коштів, тис. грн. – в % до усіх джерел	1495 – 1095 або 1495 + 1595 – 1095	82666	129340	46674	56,46
		42,86	58,44	15,58	x
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення, тис. грн. – в % до усіх джерел	1595	34138	12487	-21651	-63,42
		17,70	5,64	-12,06	x
2.1. Довгострокові зобов'язання, тис. грн. – в % до усіх джерел	1500÷1515	3235	2902	-333	-10,29
		1,68	1,31	-0,37	x
2.2. Довгострокові забезпечення, тис. грн. – в % до усіх джерел	1520, 1525	30903	9585	-21318	-68,98
		16,02	4,33	-11,69	x
3. Поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн. – в % до усіх джерел	1695	2393	6375	3982	в 1,6р.
		1,24	2,88	1,64	x
3.1. Короткострокові зобов'язання, тис. грн. – в % до усіх джерел	1600, 1610	-	3338	3338	-
		-	1,51	1,51	x
–в тому числі короткострокові кредити банків, тис. грн. – в % до усіх джерел	1600	-	3338	3338	-
		-	1,51	1,51	x
3.2. Кредиторська заборгованість, тис. грн. – в % до усіх джерел	1605, 1615÷1645	2003	3036	1033	51,57
		1,04	1,37	0,33	x
3.3. Поточні забезпечення, тис. грн. – в % до усіх джерел	1660	-	-	-	-
		-	-	-	x
3.4. Інші поточні зобов'язання – в % до усіх джерел	1665,1690	390	1	-389	-99,74
		0,20	0,0	-0,2	x
4. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття, тис.грн. – в % до усіх джерел	1700	-	-	-	-
		-	-	-	x

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства[52]

Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу підприємства здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.13.

Таблиця 2.13 – Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу підприємства*

Показники	Код рядка	2020 рік	2021 рік	Відхилення	
				абс.	%
Власний капітал всього, тис. грн., в тому числі:	1495	156344	202468	46124	29,5
1. Зареєстрований (пайовий) капітал, тис. грн. – в % до власного капіталу	1400	285 0,18	285 0,14	- -0,04	- х
2. Капітал у дооцінках, тис. грн. – в % до власного капіталу	1405	- -	- -	- -	- х
3. Додатковий капітал, тис. грн. – в % до власного капіталу	1410	- -	- -	- -	- х
4. Резервний капітал, тис. грн. – в % до власного капіталу	1415	45455 29,07	56211 27,76	10756 -1,31	23,66 х
6. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток), тис. грн. – в % до власного капіталу	1420	110604 70,74	145972 72,10	35368 1,36	31,98 х
7. Неоплачений капітал, тис. грн. – в % до власного капіталу	1425	- -	- -	- -	- х
8. Вилучений капітал, тис. грн. – в % до власного капіталу	1430	- -	- -	- -	- х

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства [52]

З табл. 2.13 видно, що власний капітал підприємства в звітному році порівняно з попереднім збільшився на 46124 тис.грн. або 29,5%. Це відбулось за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку на 35368 тис.грн. або 31,98%. Також відбулось збільшення резервного капіталу на 10756 тис.грн. або 23,66%. В попередньому та звітному році у підприємства не було вилученого, неоплаченого, додаткового капіталу та капіталу у дооцінках. Величина зареєстрованого капіталу залишилась незмінною. В структурі власного капіталу попереднього року найбільшу питому вагу займав нерозподілений прибуток – 70,74%, питома вага резервного капіталу – 29,07%, зареєстрованого капіталу – 0,18%. В звітному році відбулись наступні зміни в структурі власного капіталу: збільшилась питома вага нерозподіленого прибутку на 1,36%п. та зменшилась

питома вага зареєстрованого і резервного капіталу на 0,04%п. і 1,31%п. відповідно. Такі зміни позитивно характеризують діяльність підприємства.

Аналіз динаміки рентабельності капіталу підприємства здійснюється за даними форм № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», форм № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» за два роки за допомогою табл. 2.14.

Таблиця 2.14 – Аналіз рентабельності капіталу підприємства*

Показники	Код рядка	2020 рік	2021 рік	Абсолютне відхилення
1. Чистий прибуток (збиток) підприємства, тис. грн.	Ф № 2 р. 2350 (2355)	93190	143652	50462
2. Середня річна сума капіталу підприємства, тис. грн.*, в тому числі:	Ф № 1 р. 1300	203616	207102,5	3486,5
– основного капіталу*	Ф № 1, р. 1095	75835,5	73403	-2432,5
– оборотного капіталу*	Ф № 1 р.1195	127780,5	133699,5	5919
в тому числі – власного оборотного капіталу*	Ф № 1, р.1495 – р.1095	94041,5	106003	11961,5
3. Рентабельність капіталу, %	x	45,77	69,36	23,59
4. Рентабельність основного капіталу, %	x	122,88	195,70	72,82
5. Рентабельність оборотного капіталу, %	x	72,93	107,44	34,51
6. Рентабельність власного оборотного капіталу, %	x	99,09	135,52	36,43

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства [52]

З табл. 2.14 видно, що показники рентабельності капіталу в звітному році порівняно з попереднім збільшились за рахунок збільшення чистого прибутку підприємства на 50462 тис. грн. та відповідної величини середньорічної суми капіталу підприємства: всього капіталу – на 3486,5 тис. грн.; оборотного капіталу – на 5919 тис. грн. Водночас, середньорічна сума основного капіталу зменшилась на 2432,5 тис.грн. Це призвело до збільшення значення показників рентабельності капіталу: основного - на 72,82 % п., власного капіталу – на 36,43%п., оборотного – на 34,51% п., всього капіталу – на 23,59% п. Такі зміни свідчать про покращення діяльності підприємства.

Аналіз складу, структури та динаміки кредиторської заборгованості підприємства здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.15.

Таблиця 2.15 – Аналіз складу, структури та динаміки кредиторської заборгованості*

Показники	Код рядка	Абсолютна величина		Питома вага, %		Відхилення			
		на початок 2021 року	на кінець 2021 року	на початок 2021 року	на кінець 2021 року	абсолютне	питомої ваги	в % до величини на початок 2021 року	в % до величини зміни кредиторської заборгованості
Кредиторська заборгованість всього, в тому числі:	1605÷1645,1690	2393	3037	100	100	644	х	26,91	х
1.1. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги*	1605,1615	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2. Кредиторська заборгованість за розрахунками**:	1610,1620÷1645	2003	3036	83,70	99,97	1033	16,27	51,57	160,4.
– за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-	-	-	-	-	-	-
– з бюджетом,	1620	861	1385	35,98	45,60	524	9,62	60,86	81,4
– у т.ч. з податку на прибуток	1621	-	-	-	-	-	-	-	-
– зі страхування	1625	84	145	3,51	4,78	61	1,27	72,62	9,5
– з оплати праці	1630	336	461	14,04	15,18	125	1,14	37,20	19,4
– за одержаними авансами	1635	-	-	-	-	-	-	-	-
– за розрахунками з учасниками	1640	-	-	-	-	-	-	-	-
– із внутрішніх розрахунків	1645	722	1045	30,17	34,41	323	4,24	44,74	50,2
1.3. Інші поточні зобов'язання	1690	390	1	16,30	0,03	-389	-16,27	99,74	-60,4

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства [52]

З табл. 2.15 видно, що величина кредиторської заборгованості на кінець звітного року порівняно з початком збільшилась на 644 тис. грн.. або на 26,91%.

Це відбулось за рахунок збільшення кредиторської заборгованості за розрахунками – на 1033 тис. грн. або 51,57%. Також відбулось зменшення іншої кредиторської заборгованості на 389 тис.грн. або на 99,97%. На початок та кінець звітнього року у підприємства відсутня кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги. На початок звітнього року в структурі кредиторської заборгованості найбільшу питому вагу займала заборгованість за розрахунками склала 83,7%. Частка іншої заборгованості – 16,3%. На кінець звітнього року відбулись наступні зміни в структурі кредиторської заборгованості: збільшилась питома вага заборгованості за розрахунками на 16,27%п. та зменшилась питома вага іншої поточної заборгованості на ту ж саму величину

Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства можна виконати за на підставі даних форм №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та №5 «Примітки до річної фінансової звітності» за допомогою табл. 2.16.

Таблиця 2.16 – Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства*

Показники	Дебіторська заборгованість, тис. грн.	Кредиторська заборгованість, тис. грн.	Перевищення заборгованості	
			дебіторської	кредиторської
1. Заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	423	-	423	-
2. За розрахунками*:	7412	3036	4376	
– з бюджетом,	-	1385		1385
– у т.ч. з податку на прибуток	-	-		
– за виданими авансами	7412	-	7412	
– зі страхування	-	145		145
– з оплати праці	-	461		461
– за одержаними (отриманими) авансами	-	-		
– за розрахунками з учасниками	-	-		
– із внутрішніх розрахунків	-	1045		1045
3. Інші види заборгованості	30	1	29	
Всього	7865	3037	4828	

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства [52]

З табл. 2.16 видно, що на кінець звітнього року сталося перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською на 4828 тис. грн. Це відбулось за рахунок перевищення усіх складових дебіторської заборгованості: за товари, роботи, послуги на 423 тис. грн., заборгованості за розрахунками – на 4376 тис. грн. та інших видів заборгованості на 29 тис. грн.

Аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства здійснюють за допомогою даних форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.17.

Таблиця 2.17 – Аналіз фінансової стійкості підприємства за узагальнюючими показниками*

Показники	Сума, тис.грн.		
	на кінець 2019 року	на кінець 2020 року	на кінець 2021 року
1. Власний капітал (1495)	183 410	156 344	202468
2. Необоротні активи (1095)	77 993	73 678	73128
3. Наявність власних оборотних коштів (1495-1095)	105 417	82 666	129340
4. Короткострокові кредити банків (1600)	0	0	3338
5. Загальна величина джерел формування запасів (ряд. 3 + ряд. 4)	105 417	82 666	132678
6. Запаси (1100)	114 064	75 322	109708
7. Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів (ряд. 3 – ряд. 6)	-8647	7344	19632
8. Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини джерел формування запасів (ряд. 5 – ряд. 6)	-8647	7344	22970
9. Джерела, що послаблюють фінансову напругу (р. 1615)	75	0	0
10. Тип фінансової ситуації на підприємстві	Кризова	Абс.стійка	Абс.стійка

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства [52]

З табл. 2.17 видно, що на початок попереднього року на підприємстві була кризова фінансова ситуація, яка склалася внаслідок того, у підприємства не вистачало власних оборотних коштів і джерел, що послаблюють фінансову напругу, для покриття запасів. На кінець попереднього року відбулося значне покращення фінансової ситуації, яка є абсолютно стійкою, тому що власних оборотних коштів вистачає для покриття запасів. Така ж абсолютно стійка фінансова ситуація спостерігається і на кінець звітнього року. Таким чином,

можна зробити висновок про покращення фінансової ситуації на підприємстві впродовж досліджуваного періоду.

Аналіз фінансовій стійкості підприємства за частковими показниками здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.18.

Таблиця 2.18 – Аналіз фінансової стійкості підприємства за частковими відносними показниками*

Показники	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	На кінець 2019 року	На кінець 2020 року	На кінець 2021 року	Нормативне значення
1. Коефіцієнт автономії (K _{авт})	1495	0,86	0,81	0,91	більше 0,5
	1900				
2. Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів (K _ф)	1595+1695+ +1700	0,15	0,23	0,09	менше 1,0
	1495				
3. Наявність власних оборотних коштів (OK _{вл})	1495 – 1095 або 1495 + 1595 – 1095	105417	82666	129340	збільшення
4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу (K _{ман})	1495 – 1095	0,57	0,53	0,64	0,4...0,6
	1495				
5. Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами (K _з)	1495 – 1095	0,77	0,69	0,87	0,1

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства[52]

Як видно з табл. 2.18, коефіцієнт автономії впродовж двох років знаходиться в межах норми, що свідчить про стабільність та фінансову незалежність підприємства від зовнішніх кредиторів. Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів також знаходиться в межах норми та показує, що підприємство на початок попереднього року на 1 грн. власного капіталу залучало 0,15 грн. залучених коштів, на кінець попереднього року – 0,23 грн., на кінець звітного року – 0,09 грн.; поступове зменшення даного показника свідчить про позитивну динаміку діяльності підприємства. Підприємство має власні оборотні кошти впродовж двох років, величина яких

збільшується на кінець звітної року, що викликало збільшення значення коефіцієнта маневреності власного капіталу на кінець звітної року. Значення коефіцієнта забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами на кінець звітної року збільшується. Таким чином, аналіз показників фінансової стійкості підприємства дозволяє зробити висновок про ефективне вкладення грошових коштів в діяльність підприємства та фінансову стабільність функціонування підприємства на ринку.

Аналіз ліквідності балансу здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» допомогою табл. 2.19.

Таблиця 2.19 – Розрахунок абсолютних показників для аналізу ліквідності балансу 2021 року*

Показники активу балансу	Сума, тис.грн.		Показники пасиву балансу	Сума, тис.грн.		Платіжний результат, тис.грн.	
	на поч. року	на кін. року		на поч. року	на кін. року	на поч. року	на кін. року
A_1 – Найбільш ліквідні активи (1160+1165)	40863	30629	P_1 – Найбільш термінові зобов'язання (1605+1615+1660++1690+1700)	390	1	40473	30628
A_2 – Активи, які можна реалізувати швидко (1120+1155+1190)	2809	7865	P_2 – Короткострокові пасиви (1600+1610)	0	3338	2809	4527
A_3 – Активи, які можна реалізувати повільно (1100+1110+1170++1200)	75525	109708	P_3 – Довгострокові пасиви (1500+1520)	34138	12487	41387	97221
A_4 – Активи, реалізація яких пов'язана з труднощами (1095)	73678	73128	P_4 – Постійні пасиви (1495+1665+1525+1526)	156344	202468	-82666	-129340
Баланс	192875	221330	Баланс	192875	221330	-	-

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства [52]

Аналіз ліквідності підприємства за відносними показниками здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» за допомогою табл. 2.20.

Таблиця 2.20 – Аналіз ліквідності підприємства за відносними показниками*

Коефіцієнти ліквідності підприємства	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Норма	Розрахункові значення			Відхилення
			На кінець 2019 року	На кінець 2020 року	На кінець 2021 року	
1. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1195+1200	= 2,0	41,66	49,81	23,25	-26,56
	1695					
2. Коефіцієнт швидкої (критичної) ліквідності	1195+1200-1100-1110	1,0	5,26	18,33	6,04	-12,29
	1695					
1. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1195+1200	= 2,0	41,66	49,81	23,25	-26,56
	1695					

*складено автором на підставі фінансової звітності підприємства[52]

Як видно з табл. 2.20, усі коефіцієнти ліквідності знаходяться в межах норми, що позитивно характеризує діяльність підприємства та свідчить про зможу підприємства покрити свої термінові зобов'язання.

Висновки до другого розділу

В другому розділі був проведений фінансово-економічний аналіз діяльності ТОВ «ДРУЖБА СВК» та аналіз основних техніко-економічних показників діяльності за 2020–2021 роки, що дозволяє зробити наступні висновки:

1. Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ«Дружба СВК» у 2020 році в порівнянні з 2021 роком свідчить про погіршення стану підприємства через не врожайність, а саме:

– обсяг продукції в 2021р порівняно з 2020 виріс на 525 тис. грн. або в 30,5%;

– обсяг продукції в оптових цінах без ПДВ зменшився на 1239,6 тис грн або в 3,9%; так само зменшився обсяг продукції у порівняних оптових цінах на 11980,9 тис. грн. або 27,2%; середня ціна за 1 т. продукції знизилась на 7513,2 чи 38,7%;

– чистий дохід від реалізації продукції у 2021 р. склав – 143652 тис. грн. що на 50462 тис. грн. або 54,1% більше ніж у 2020 р.; витрати підприємства в 2020 р. в порівнянні з 2021 р. збільшились: собівартість реалізованої продукції – на 19177тис. грн. або 18,2%, інші операційні витрати – на 13151 тис. грн. або в 2,3 р., у 2021 р порівняно з 2020р. витрати на 1 грн. реалізованої продукції зменшилися на 46,9%, що позитивно вплинуло на фінансовий результат від основної операційної діяльності підприємства;

– середня облікова кількість штатних працівників на підприємстві зменшилась на 3 особи та фонд оплати праці штатних працівників складу збільшився на 3606 грн. що на 31,6% більше за попередній рік;

– середня річна заробітна плата одного штатного працівника зросла на 25651,8 тис. грн. або 27,4%;

– середня річна вартість основних засобів за видом діяльності збільшилась на 4526 грн.;

– в 2021 році в порівнянні з 2020 роком відбулось покращення використання окремих ресурсів підприємства: фондвіддача зменшилась на 0,11%; фондорентабельність збільшилась на 53,8%; матеріаловіддача збільшилась на 0,075 грн/грн або 20.5%; трудові ресурси – зменшилась продуктивності праці одного працюючого на 106546,6 грн. або на 29,5%

2. Аналіз доходів та фінансових результатів діяльності підприємства в 2020-2022 рр. показав, що:

– фінансовий результат від звичайної діяльності в попередньому 2020 році був збитком, який в звітному році змінився на прибуток, зменшився на 64261 тис. грн. або в 3,8р. Це відбулось за рахунок зменшення збитку від

реалізації продукції на 66151 тис. грн. або в 3,9р. Негативний вплив здійснило збільшення збитку від іншої операційної діяльності – на 1351 тис. грн. або в 2,3р., від іншої діяльності на 57 тис. грн. або в 3,0р. та зменшення прибутку від фінансової та інвестиційної діяльності на 482 тис. грн. або на 99,4%. Фінансовий результат від діяльності (збиток) в попередньому 2020 році формувався за рахунок прибутку від фінансової та інвестиційної діяльності та збитку від реалізації продукції, іншої операційної та іншої діяльності.

– фінансовий результат від основної операційної діяльності став прибутком в звітному 2021 році, який порівняно зі збитком 2020 р. збільшився на 66151 тис. грн. або на в 3,9р. Це відбулось за рахунок збільшення чистого доходу від реалізації продукції більшими темпами (54,15%), ніж витрат, що пов'язані з реалізацією продукції (витрати на збут – в 3,9р., адміністративні витрати – 60,89%, а при цьому собівартість реалізованої продукції зменшились на 18,24%);

– фінансовий результат від іншої операційної діяльності, який був збитком, в звітному 2021 році порівняно з попереднім 2020, збільшився на 1351 тис. грн. або в 2,3р., що негативно характеризує діяльність підприємства. Це відбулось за рахунок зменшення прибутку від реалізації інших необоротних активів на 356 тис.грн. або на 69,3% та доходів від сплати штрафів, пені, неустойок на 52 тис. грн. Позитивний вплив здійснило зменшення збитку від утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного на 2091 тис.грн. або на 63,2%, перетворення збитку від інших операційних доходів і витрат на прибуток, що призвело до його збільшення на 519 тис. грн. або в 6,6р. Негативний вплив здійснило перетворення прибутку від операційної курсової різниці на збиток, який збільшився на 3553 тис. грн. або в 1,6р.

– фінансовий результат від фінансової діяльності в звітному 2021 році, порівняно з попереднім 2020, був прибутком, який зменшився на 482 тис. грн. або на 99,4%, що негативно характеризує діяльність підприємства. Це відбулось за рахунок зменшення інших фінансових доходів на 482 тис.грн. або на 99,4%. В попередньому 2020 році фінансовий результат від фінансової діяльності

формувався за рахунок інших фінансових доходів, а в звітному 2021 році – за рахунок інших фінансових доходів і витрат;

– фінансовий результат від іншої діяльності як в звітному 2021 так, й в попередньому 2020 році був збитком, який збільшився на 57 тис.грн. або в 3р., що негативно характеризує діяльність підприємства. Це відбулось за рахунок збільшення збитку від списання необоротних активів на 57 тис. грн. або в 3р. Як в попередньому, так і в звітному роках фінансовий результат від іншої діяльності формувався за рахунок витрат на списання необоротних активів;

– в 2020 році підприємство мало чистий збиток, який в 2021 році перетворився на чистий прибуток, величина якого збільшилась на 64261 тис. грн. або в 3,8р. Це відбулось за рахунок збільшення прибутку до оподаткування на 64261 тис. грн. або в 3,8р.;

– в 2020 році рентабельність виробництва мала від’ємне значення, яке перетворилось на додатне в звітному році та збільшилось на 25,19%п. Це відбулось за рахунок впливу наступних чинників: збільшення прибутку до оподаткування на 64261 тис.грн. здійснило позитивний вплив та збільшило рентабельність виробництва на 25,96%п.; збільшення середньорічної вартості основних засобів на 4526 тис.грн. призвело до зменшення рентабельності на 0,34%п.; збільшення середньорічної вартості оборотних коштів 5919 тис.грн. призвело до зменшення рентабельності на 0,43%п.

3. Аналіз фінансового стану підприємства показав:

– на початок 2020 року на підприємстві була кризова фінансова ситуація, яка склалася внаслідок того, у підприємства не вистачало власних оборотних коштів і джерел, що послаблюють фінансову напругу, для покриття запасів. На кінець 2020 року відбулося значне покращення фінансової ситуації, яка є абсолютно стійкою, тому що власних оборотних коштів вистачає для покриття запасів. Така ж абсолютно стійка фінансова ситуація спостерігається і на кінець 2021 року. Таким чином, можна зробити висновок про покращення фінансової ситуації на підприємстві впродовж досліджуваного періоду;

коефіцієнт автономії впродовж двох років знаходиться в межах норми, що свідчить про стабільність та фінансову незалежність підприємства від зовнішніх кредиторів. Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів також знаходиться в межах норми та показує, що підприємство на початок попереднього року на 1 грн. власного капіталу залучало 0,15 грн. залучених коштів, на кінець попереднього року – 0,23 грн., на кінець звітного року – 0,09 грн.; поступове зменшення даного показника свідчить про позитивну динаміку діяльності підприємства та свідчить про згоду підприємства покрити свої термінові зобов'язання;

– підприємство має власні оборотні кошти впродовж двох років, величина яких збільшується на кінець звітного року, що викликало збільшення значення коефіцієнта маневреності власного капіталу на кінець звітного року. Значення коефіцієнта забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами на кінець звітного року збільшується. Таким чином, аналіз показників фінансової стійкості підприємства дозволяє зробити висновок про ефективне вкладення грошових коштів в діяльність підприємства та фінансову стабільність функціонування підприємства на ринку.

4. Результати дослідження, які відображені у 1 розділі роботи були опубліковані в 1 тезах конференцій (у співавторстві) [34] та пройшли апробацію та докладались на XI Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року «Особливості аналізу доходів діяльності підприємств харчової промисловості в сучасних умовах», в в ОНТУ, м. Одеса (див. Додаток Л).

3. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ І ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ДОХОДІВ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ДРУЖБА СВК»

3.1. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві

Метою організації бухгалтерського обліку в ТОВ «ДРУЖБА СВК» є дотримання єдиної методики відображення господарських операцій та забезпечення своєчасного надання достовірної інформації користувачам фінансової звітності.

Бухгалтерський облік в ТОВ «ДРУЖБА СВК» регламентується законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, зокрема П(С)БО 16 «Витрати». Ведення бухгалтерського обліку на в ТОВ «ДРУЖБА СВК» регулюється Наказом про облікову політику. В наказі обумовлені певні особливості бухгалтерського обліку в ТОВ «ДРУЖБА СВК», як суб'єкту підприємницької діяльності.

Бухгалтерський облік в ТОВ «ДРУЖБА СВК» представлений такими видами обліку: оперативний, фінансовий, статистичний, податковий. Оперативний облік здійснюється безпосередньо на складах та в цехах підприємства робітниками, робота яких перевіряється 1 раз у 2 тижні менеджерами. Статистичний, фінансовий та податковий облік здійснюється безпосередньо у відділі бухгалтерії й узагальнюється у формах статистичної, фінансової та податкової звітності, яка передбачена законодавством для суб'єкта підприємницької діяльності малого бізнесу.

Схематичне відображення організації бухгалтерського обліку наведено на рис. 3.1.

Роботу бухгалтерської служби визначає положення «Про бухгалтерську службу підприємства:

I. Загальні положення.

Рис. 3.1 – Організація бухгалтерського обліку в ТОВ «ДРУЖБА СВК»

1. Бухгалтерський облік являє собою процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства. Відділ бухгалтерії – це самостійний структурний підрозділ на правах відділу, підпорядковується керівнику підприємства, приймає участь у роботі усіх підрозділів підприємства та виконує облікові та контрольні функції.

2. Бухгалтерський облік в ТОВ «ДРУЖБА СВК» здійснюється відділом бухгалтерії, яка діє на засадах самостійного структурного підрозділу підприємства.

3. Чисельність працівників бухгалтерської служби визначаються штатним розкладом.

4. Бухгалтерія в своїй діяльності керується Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, нормативними та законодавчими актами з ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, Положенням про бухгалтерську службу.

5. Бухгалтерську службу очолює головний бухгалтер, який призначається і звільняється з посади наказом керівника ТОВ «ДРУЖБА СВК».

II. Мета і завдання діяльності бухгалтерської служби.

1. Метою діяльності бухгалтерії є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства, результати його діяльності та про рух грошових коштів.

2. До основних завдань бухгалтерської служби входить ведення бухгалтерського обліку підприємства, організація обліку фінансово-господарської діяльності, здійснення контролю за збереженням власності, правильним використанням грошових коштів і матеріальних ресурсів, складання звітності.

III. Функції бухгалтерської служби.

Основна функція бухгалтерської служби – ведення бухгалтерського обліку в розрізі господарських засобів та джерел їх утворення на основі натуральних вимірників в грошовому виразі шляхом суцільного, безперервного та взаємозв'язаного відображення у відповідних носіях інформації та організація бухгалтерського обліку, реалізується за такими складовими:

- облік доходів підприємства;
- облік касових операцій;
- облік грошових коштів на рахунках ;
- облік розрахунків по заробітній платі;
- облік розрахунків з бюджетом та позабюджетними соціальними фондами;
- облік розрахунків у порядку планових платежів;
- облік розрахунків з підзвітними особами;
- облік розрахунків з іншими дебіторами і кредиторами;
- облік необоротних активів;
- облік запасів та МШП;
- облік витрат діяльності;
- облік власного капіталу;

- облік результатів виконання планових показників;
- складання і подання звітності до відповідних органів;
- організація проведення інвентаризації;
- організації технології облікового процесу (облікових номенклатур, носіїв облікової інформації, графіків руху носіїв облікової інформації, архіву звітності тощо);
- організація контролю за фінансово-господарською діяльністю установи;
- організація забезпечення бухгалтерського обліку;
- організація розвитку бухгалтерського обліку.

IV. Права і обов'язки.

1. Вимагати від структурних підрозділів підприємства та окремих посадових осіб своєчасного відповідно до графіків руху носіїв облікової інформації подання оформлених відповідним чином матеріалів (планів, звітів, табелів, довідок тощо).

2. Не приймати до виконання і оформлення документів за операціями, які порушують діюче законодавство і встановлений порядок приймання, оприбуткування, зберігання та витрачання грошових коштів, обладнання, матеріальних і інших цінностей.

3. Надавати керівництву підприємства пропозиції про покарання осіб, які є винними у недоброякісному оформленні і складанні документів, несвоєчасній передачі їх для відображення на рахунках бухгалтерського обліку та відображенні в документах недостовірної інформації.

4. Здійснення зв'язку з іншими організаціями за запитаннями, що входять до компетенції бухгалтерії.

V. Відповідальність.

1. Всю повноту відповідальності за якість та своєчасність виконання покладених на бухгалтерію даним Положенням задач і функцій несе головний бухгалтер.

2. Ступінь відповідальності інших працівників бухгалтерії встановлюється посадовими інструкціями.

VI. Взаємовідносини.

1. З усіма структурними підрозділами щодо питань забезпечення процесу бухгалтерського обліку оперативною інформацією.

2. З кадровим підрозділом – за питанням відбору кадрів в бухгалтерію, по формуванню інформації щодо особового складу установи.

3. З відділом матеріально-технічного постачання – з питань інформаційної бази по надходженню товарно-матеріальних цінностей.

4. З юридичним відділом – з питань регулювання фактів матеріальної, адміністративної та інших видів відповідальності, підготовки юридичних документів, договорів та контрактів.

VII. Організація роботи.

1. Бухгалтерський підрозділ підприємства працює відповідно до Правил внутрішнього трудового розпорядку установи.

2. Робочий час працівників бухгалтерії нормований в межах п'ятиденного робочого тижня з встановленими термінами (часовими) – з 8:30 до 17:30 з перервою трудового дня з 12:00 до 13:00.

Суть бухгалтерського обліку в ТОВ «ДРУЖБА СВК» визначають такі його властивості:

- систематичне і послідовне відображення всіх господарських операцій у міру їх здійснення;

- документальне обґрунтування господарських операцій;

- застосування різних способів обробки облікової інформації — рахунків, подвійних записів, балансу та ін.

Облік, аналіз і перевірка інформації ТОВ «ДРУЖБА СВК» спрямовані на:

- дотримання Положення про господарську діяльність;

- контроль за виконанням завдань виробництва щодо кількості, якості й асортименту;

- контроль за зберіганням власності підприємства;

- виявлення невикористаних резервів;

- контроль за оплатою праці;
- облік, аналіз і контроль за заощадженням і використанням коштів;
- контроль за рівнем рентабельності виробництва продукції;
- виявлення резервів подальшого збільшення виробництва;
- забезпечення наявності первинної документації;
- побудова обліку на підприємстві.

Для обліку в ТОВ «ДРУЖБА СВК» застосовується план рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій і організацій №291 зі змінами та доповненнями. З метою забезпечення необхідної деталізації обліково-економічної інформації з дозволу головного бухгалтера вводиться додаткова система субрахунків. Облік витрат на підприємстві ведеться на рахунках класу 9 «Витрати діяльності», для обліку господарських операцій ТОВ «ДРУЖБА СВК».

В ТОВ «ДРУЖБА СВК» використовується централізована форма організації бухгалтерського обліку (рис. 3.2). Центральна бухгалтерія являє собою структурний підрозділ установи, який здійснює повний цикл облікового процесу в межах діяльності господарювання. В такому разі поділ облікових функцій відбувається в межах бухгалтерської служби.

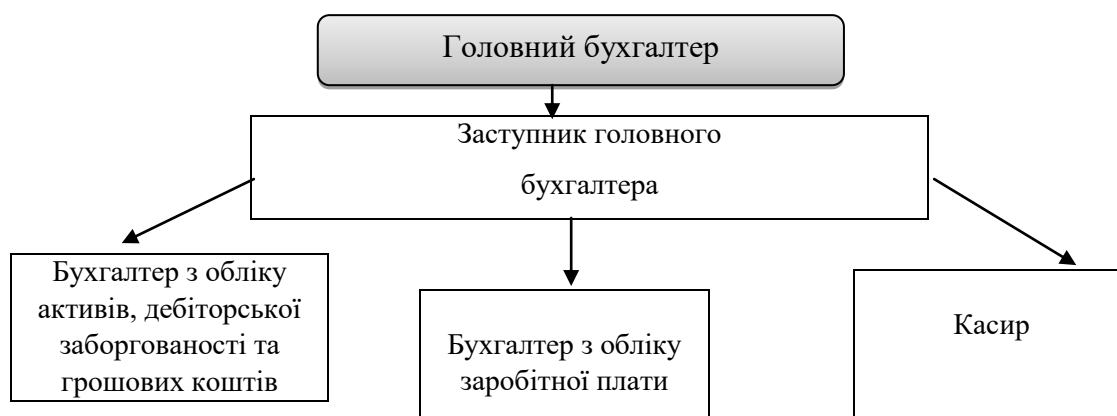

Рис. 3.2 – Схема зображення централізованої форми організації бухгалтерського обліку в ТОВ «ДРУЖБА СВК»

Штат бухгалтерії в ТОВ «ДРУЖБА СВК» складається з головного бухгалтера, заступника головного бухгалтера, а також 2 бухгалтерів, кожен з яких відповідає за свою частку роботи згідно посадової інструкції та касира (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 – Склад бухгалтерії та зміст службових обов'язків бухгалтерів ТОВ «ДРУЖБА СВК»

Посада	Скорочений зміст службових обов'язків
Головний бухгалтер	Загальне керування обліком та звітністю. Організовує контроль та ревізію. Перевіряє та підписує первинну та річну бухгалтерську документацію. Облік розрахунків з постачальниками послуг. Облік валютних операцій та розрахунків по податкам та платежам.
Заступник головного бухгалтера	Здійснює контроль за роботою з ведення бухгалтерського обліку зобов'язань і господарських операцій (реалізація послуг, розрахунків з постачальниками та замовниками за надані послуги, рух грошових коштів на валютних і гривневих рахунках). Веде оперативний облік надходжень і платежів грошових коштів, здійснювати обов'язковий продаж частини валютної виручки, розміщує вільні грошові кошти на банківських депозитних внесках, складає щомісячні оперативні дані про рух грошових коштів за транзитним і поточними рахунками підприємства. Бере участь у розробці та здійсненні заходів, спрямованих на дотримання фінансової дисципліни та раціональне використання ресурсів.
Бухгалтер з обліку активів, дебіторської заборгованості та грошових коштів	Веде облік матеріалів на підприємстві. Складає оборотні відомості за матеріальними рахунками 20,26 та ін. Веде облік за рахунками 10, 11, 12,13, 15, 22. Нараховує амортизацію нематеріальних активів. Веде облік розрахунків з покупцями. Веде облік за рахунками 361, 362. Веде облік матеріалів за субрахунками рахунку 20 та виробництва за рахунками 23, 25, 26 . Веде облік грошових коштів за рахунками 301,311,333.
Бухгалтер з обліку заробітної плати	Здійснює прийом, аналіз і контроль табелів обліку робочого часу і готує їх до лічильної обробки. Приймає і контролює правильність оформлення листків про тимчасову непрацездатність, довідок з догляду за хворими та інших документів, що підтверджують право на відсутність працівника на роботі, готує їх до лічильної обробки, а також для складання встановленої бухгалтерської звітності. Здійснює нарахування заробітних плат працівникам підприємства, здійснює контроль за витрачанням фонду оплати праці.
Касир	Здійснює операції, пов'язані з прийманням та видаванням готівкових грошових коштів через касу підприємства, зберігає всі прийняті цінності. Одержує в установах банку готівку, здійснює записи в касовій книзі операцій одержання і видавання готівки за кожним прибутковим касовим ордером і видатковим документом в день їх надходження або видавання. Підписує прибуткові касові ордери та видаткові документи відразу після одержання або видавання по них готівки, а на доданих до них документах ставить штамп «Сплачено».

Облікові реєстри складаються на підприємстві щомісяця, підписуються виконавцями та головним бухгалтером або особою, на яку покладено ведення

бухгалтерського обліку підприємства. Ведення облікових регістрів та контирування документів первинного обліку здійснюються із застосуванням, щонайменше, коду класу рахунків й коду синтетичного рахунку.

На підприємстві використовується автоматизована форма обліку, схема якої наведена на рис. 3.3.

Розріз (деталізація) аналітичної інформації у регістрах бухгалтерського обліку може розширюватися, змінюватися, в залежності від конкретних потреб.

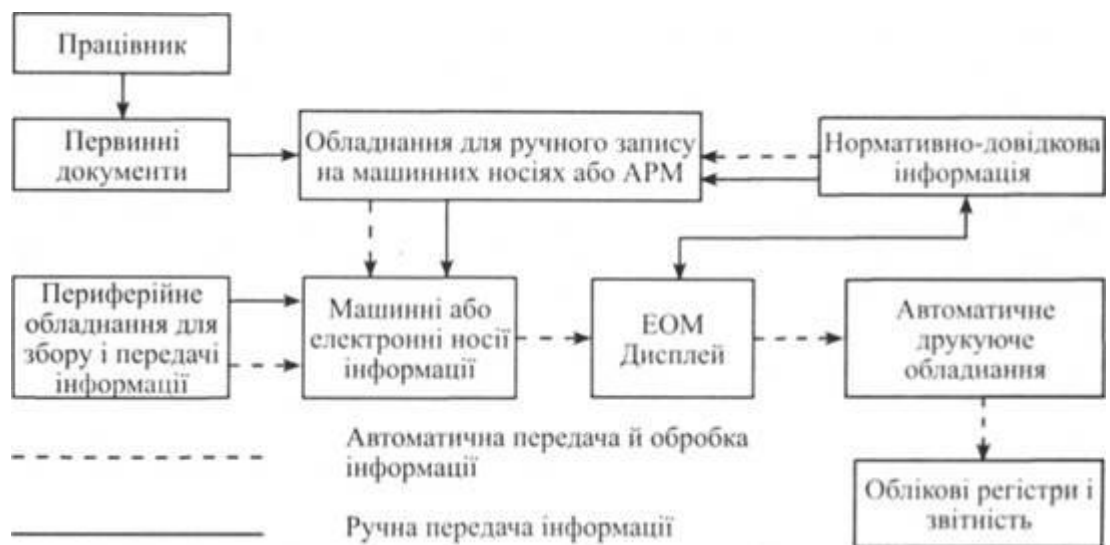

Рис. 3.3 – Схема автоматизованої форми обліку в ТОВ «ДРУЖБА СВК»

Аналітичні дані в облікових регістрах узгоджуються з даними синтетичного обліку на останнє число місяця.

Господарські операції в ТОВ «ДРУЖБА СВК» відображаються в облікових регістрах під час надходження первинних документів або підсумками за місяць, в залежності від характеру і змісту операцій. Інформація до облікових регістрів переноситься після перевірки первинних документів за формою та змістом. Підсумкові записи в регістрах ТОВ «ДРУЖБА СВК» звіряються з даними первинних документів, які були підставою для записів у них.

3.2. Фінансовий облік доходів і фінансових результатів діяльності підприємства

За Наказом «Про облікову політику» ТОВ «ДРУЖБА СВК» застосовує визначення доходів та фінансових результатів згідно НП(С)БО 1, яким визначаються зміст і форми звітності та загальні вимоги до розкриття його статей, принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності підприємствами.

Облік доходів діяльності в ТОВ «ДРУЖБА СВК» формувався на підставі П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 15 «Дохід». Для обліку доходів від основної операційної діяльності в ТОВ «ДРУЖБА СВК» застосовують рахунок 70 «Доходи від реалізації» субрахунок 701 «Доходи від реалізації готової продукції», на якому відображається дохід від готової продукції, тобто загальний дохід без вирахування наданих знижок, повернення проданих товарів, ПДВ, акцизу й інших податків із продажу.

Реалізація готової продукції зі складу покупцям проводиться на основі первинних документів: накладних або розпоряджень відділу збуту, в яких вказують, замовника та адресу, на яку відправляється продукція, маса та інші дані, що характеризують відвантажену продукцію.

Відпуск готової продукції (товарів) покупцям безпосередньо зі складу проводиться на основі доручення на право отримання цінностей, видаткової накладної або товарно-транспортної накладної. Аналітичний облік готової продукції ведеться на складі в картках складського обліку в натуральних показниках на підставі накладних відділу збуту.

Після відвантаження готової продукції замовнику процес реалізації переходить у стадію розрахунків. Доходом від реалізації готової продукції визнається момент пред'явлення розрахункових документів або їх оплати.

Сума розрахунку замовника дебетує на рахунки 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», 30 «Каса», 31 «Рахунки в банках» та ін. і кредитує на рахунок 70 «Доходи від реалізації». Одночасно на суму належних до сплати

податків та зборів з реалізації дебетують рахунок доходів від реалізації (70) і кредитують рахунок 64 «Розрахунки за податками і платежами». Повернення реалізованої готової продукції відображаються за субрахунком 704 «Вирахування з доходу».

Первинні документи в ТОВ «ДРУЖБА СВК», які передаються від покупців готової продукції:

- рахунок-фактура;
- накладна, товарно-транспортна накладна;
- податкова накладна (з податку на додану вартість);
- сертифікат якості;
- доручення;
- товарно-транспортна накладна;
- акт про нестачі; комерційний акт;
- платіжне доручення.

Інформація, що міститься в первинних документах в ТОВ «ДРУЖБА СВК», систематизується в регістрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку. Заповнення рахунка-фактури здійснює постачальник виходячи з наявної інформації про проведення операції. Цей документ належить до виконавчих, виправдувальних бухгалтерських документів.

ТОВ «ДРУЖБА СВК» з партією готової продукції передає товарно-супроводжувальні документи, податкову накладну та сертифікат якості покупцю. Кореспонденція рахунків з обліку доходів від реалізації готової продукції представлена в табл. 3.2.

Кореспонденція рахунків з обліку доходів від реалізації готової продукції за Формую №2 «Звіт про фінансові результати» представлена в табл. 3.3.

На рахунку 71 «Інший операційний дохід» в ТОВ «ДРУЖБА СВК» ведеться узагальнення інформації про інші доходи від операційної діяльності підприємства у звітному періоді, крім доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Таблиця 3.2 – Кореспонденція рахунків з обліку доходів від реалізації готової продукції в ТОВ «ДРУЖБА СВК»

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
1. Відображено дохід від реалізації та відвантажено готову продукцію ТОВ «АТБ»	361	701
2. Відображено ПДВ із суми виручки від реалізації готової продукції	701	643
3. Відображено податкові зобов'язання	643	6415
4. Відображено дохід від реалізації та відвантажено готову продукцію ТОВ «Сільпо»	361	701
5. Відображено ПДВ із суми виручки від реалізації готової продукції	701	643
6. Відображено податкові зобов'язання	643	6415
7. Відображено повернення реалізованої продукції від покупця	704	361

Таблиця 3.3 – Кореспонденція рахунків з обліку доходів від реалізації готової продукції в ТОВ «ДРУЖБА СВК» за Формою №2

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис.грн
	Дебет	Кредит	
1. Відображено дохід від реалізації продукції	36	701	172382
2. Відображено ПДВ із суми виручки від реалізації готової продукції	701	643	28730
3. Відображено податкові зобов'язання	643	641	28730
4. Списано доходи від реалізації готової продукції за вирахуванням ПДВ на фінансовий результат	701	791	143652

До інших операційних доходів відносяться: доходи від реалізації іноземної валюти; доходи від реалізації інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій); доходи від операційної оренди активів; доходи від операційної курсової різниці по операціям в іноземній валюті; суми штрафів, пені неустойок та інших санкцій за порушення господарських договорів, які визнані боржником або по яким отримані рішення суду, господарського суду про їх стягнення; доходи від списання кредиторської заборгованості, по якій минув строк позовній давності, відшкодування раніше списаних активів

(надходження боргів, списаних як безнадійні); суми безкоштовно отриманих оборотних активів і субсидій; інші доходи від операційної діяльності.

Кореспонденція рахунків з обліку доходів від іншої операційної діяльності за формою №5 «Примітки до річної фінансової звітності» в ТОВ «ДРУЖБА СВК» наведена в табл. 3.4.

Таблиця 3.4 – Кореспонденція рахунків з обліку доходів від іншої операційної діяльності за Формою №2 в ТОВ «ДРУЖБА СВК»

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн.
	Дебет	Кредит	
1. Реалізація інших оборотних активів	377	712	158
2. Відображення суми доходів, одержаних від іншої операційної діяльності	377	719	516

За 2021 р. підприємство мало ще інші фінансові доходи у сумі 221,0 тис.грн.

Синтетичний облік доходів операційної діяльності в ТОВ «ДРУЖБА СВК» ведеться на підставі автоматизованої форми обліку (див. п. 3.1)

Для визначення фінансового результату діяльності ТОВ «ДРУЖБА СВК» порівнюють доходи звітного періоду і витрати. Для обліку результатів діяльності використовують рахунок 79. Кореспонденція рахунків з обліку фінансових результатів представлена в табл. 3.5.

Таблиця 3.5 – Кореспонденція рахунків з обліку фінансових результатів від операційної діяльності за Формою №2 в ТОВ «ДРУЖБА СВК» в 2021 р.

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис.грн.
	Дебет	Кредит	
1. Віднесено на результат основної діяльності :			
– собівартість реалізації	791	901	85984
– адміністративні витрати	791	92	4675
– витрати на збут	791	93	3824
– інші витрати операційної діяльності	791	94	2612
2. Віднесено на результат операційної діяльності			

доходи:			
– доходи від реалізації	701	791	143652
– інші операційні доходи	71	791	674
3.Відображено чистий прибуток	79	441	47158

Сальдо рахунку 79 «Фінансових результатів» при його закритті списують на рахунок 44 «Нерозподілений прибуток (непокриті збитки)». На рахунку 44 ведеться облік нерозподіленого прибутку або непокритих збитків ТОВ«ДРУЖБА СВК» поточного і минулих років, а також використаною в поточному році прибутку. У 2021 році підприємство одержало чистий збиток 47158 тис.грн., що є позитивним.

Облік доходів від діяльності в ТОВ «ДРУЖБА СВК» відображається в наступних формах фінансової звітності: форма №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід», форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності» – розшифровка доходів і витрат діяльності підприємства (табл. 3.6).

Таблиця 3.6 – Відображення доходів фінансових результатів діяльності у фінансових формах звітності в ТОВ «ДРУЖБА СВК» в 2021 р.

Форма звітності	Код рядку	Назва рядку	Сума, тис. грн.
Форма №2 «Звіт про фінансові результати»	2000	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	143652
	2120	Інші операційні доходи	674
	2220	Інші фінансові доходи	221
	2090	Валовий прибуток	57668
	2190	Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток)	47231
	2290	Фінансовий результат до оподаткування (прибуток)	47158
	2350	Чистий фінансовий результат (прибуток)	47158
Форма №5 «Примітки до річної фінансової звітності» Розділ 5 «Доходи і витрати»	440	Інші операційні доходи:	674
	450	Операційна оренда активів	-
	460	Операційна курсова різниця	-
	470	Реалізація інших оборотних активів	158
	480	Штрафи, пеня, неустойки	-
	490	Утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення	-
	490	Інші операційні доходи	516
	560	Інші фінансові доходи	221

3.3. Внутрішній аудит доходів і фінансових результатів діяльності підприємства

Внутрішній аудит доходів і фінансових результатів діяльності в ТОВ «ДРУЖБА СВК» був виконаний за методикою, яка наведена в п.1.3 кваліфікаційної роботи. Складено програма аудиту та тест внутрішнього контролю доходів і фінансових результатів на підприємстві (Додаток К).

Для перевірки надана наступна документація:

- оборотні і сальдові баланси;
- первинні документи господарських операцій з обліку доходів, витрат та фінансових результатів;
- фінансова звітність.

Під час внутрішнього аудиту в ТОВ «ДРУЖБА СВК» зроблено дослідження шляхом тестування доказів на обґрунтування сум та інформації, розкритих у фінансовому звіті, а також оцінку відповідності застосованих принципів обліку нормативним вимогам щодо організації бухгалтерського обліку та звітності в Україні, чинним протягом періоду перевірки. Крім того, шляхом тестування здійснено також оцінку відповідності даних звітності з метою оподаткування бухгалтерського обліку.

Фінансова звітність ТОВ «ДРУЖБА СВК» охоплює період з 01.01.2021 р. по 31.12.2021 р.

Фінансова звітність складається в національній валюті України – гривні (дані у фінансовій звітності приведені з округленням до тис. гривень). Фінансово-господарська діяльність ТОВ «ДРУЖБА СВК» здійснюється відповідно до чинного законодавства, прийнята система бухгалтерського обліку відповідає вимогам законодавчих і нормативних актів. Фінансова звітність складена за даними обліку і достовірно відображає у всіх істотних аспектах фактичний фінансово-господарський стан підприємства станом на 31.12.2021 р. за наслідками операцій за період з 01.01.2021 р. по 31.12.2021 р.

Фінансова звітність за 2021 рік складена відповідно до вимог Національних нормативів (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні:

- НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»;
- П(С)БО 15 «Дохід» тощо.

Інформація про доходи і фінансові результати від діяльності ТОВ «ДРУЖБА СВК» відображена у Формі № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)».

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Внутрішній аудитор відмічає, що метою складання звіту є наданням користувачам повної та неупередженою інформації про доходи, витрати та збитки від діяльності товариства за обліковий період.

1. Реалізація:

Предмет діяльності Товариства, згідно довідки до включення до єдиного Державного реєстру підприємств та організацій України є вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур, виробництва сільськогосподарської продукції. Для визначення обсягу іншої реалізації використовувався метод нарахування. Згідно з цим методом дохід визнається у момент, коли продукція відвантажена покупцеві.

2. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):

Аудитор підтверджує, що чистий дохід (виручка) від реалізації продукції в Товаристві станом на 31.12.2021 року становить 143652 тис. грн.

3. Собівартість реалізованої продукції:

Аудитор підтверджує, що загальні витрати Товариства на реалізацію продукції за звітний період складають 85984 тис. грн., що відображено у бухгалтерському обліку.

4. Валовий прибуток (збиток)

Валовий прибуток (збиток)	За звітний період, тис. грн.
Прибуток	57668
Збиток	–

5. Інші операційні доходи станом на 31.12.2021 року складають 674,0 тис. грн. та відображені згідно бухгалтерського обліку.

6. Адміністративні витрати відображені згідно бухгалтерського обліку в сумі 4675,0 тис. грн.

7. Витрати на збут станом на 31.12.2021 року складають 3824,0 тис. грн.

8. Інші операційні витрати станом на 31.12.2021 року становлять 2612,0 тис. грн.

9. Фінансові результати від операційної діяльності

Фінансові результати від операційної діяльності	За звітний період, тис. грн.
Прибуток	47231
Збиток	–

10. Інші фінансові доходи за звітний період – 221,0 тис.грн.

11. Інші доходи за звітний період – немає.

12. Фінансові витрати – немає.

13. Інші витрати Товариства за звітний період –76,0 тис. грн.

14. Фінансові результати до оподаткування

Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	За звітний період, тис. грн.
Прибуток	47158,0
Збиток	–

Податок на прибуток від звичайної діяльності Товариства за звітний період – немає.

15. Чистий прибуток – 47158,0 тис.грн.

ТОВ «ДРУЖБА СВК» формує склад витрат на виробництво відповідно до вимог П(С)БО 16 «Витрати». Ведення бухгалтерського обліку дає достовірну та повну картину витрат на виробництво, вимоги податкового законодавства в цілому дотримуються. Фінансовий результат діяльності підприємства визначався відповідно до вимог положень (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 15 «Доход» і в цілому є достовірним.

Внутрішній аудитор підтверджує, що сума чистого прибутку становить:

Чистий прибуток (збиток)	За звітний період, тис.грн
Прибуток	47158,0
Збиток	–

Висновок:

Мною, внутрішнім аудитором – Чабан Ю.О., проведено аудиторську перевірку у відповідності з вимогами та положеннями Закону України «Про аудиторську діяльність» та Міжнародними стандартами аудиту. Ці стандарти зобов'язують аудитора планувати і здійснювати аудиторську перевірку з метою одержання обґрунтованої впевненості в тому, що фінансова інформація не містить суттєвих викривлень. Вважаю, що проведена нами внутрішня аудиторська перевірка забезпечує обґрунтовану підставу для висловлення думки.

Проведено аудит наданої фінансової звітності в частині відображення доходів і фінансових результатів від діяльності ТОВ «ДРУЖБА СВК» станом на 31 грудня 2021 року. Внутрішній аудитор проводив перевірку шляхом тестування доказів, які підтверджують суми і розкриття інформації про фінансові звіти. Аудиторська перевірка включає також оцінку застосованих принципів бухгалтерського обліку і попередніх оцінок, здійснених керівництвом, а також оцінку загального надання фінансових звітів.

Надана інформація свідчить про відповідність здійснюваній господарсько-фінансовій діяльності ТОВ «ДРУЖБА СВК» чинному законодавству. Прийнята система бухгалтерського обліку відповідає вимогам законодавчих і нормативних актів. Фінансова звітність підприємства, в частині відображення доходів і фінансових результатів від звичайної діяльності Товариства складена на основі облікових даних і в цілому достовірно відображає фактичний фінансовий стан на 01.01.2021 р. (див. п.2.3 роботи). Фінансовий результат, відображений у фінансовій звітності, відповідає даним бухгалтерського обліку підприємства.

Фінансова звітність в частині відображення фінансових результатів діяльності Товариства справедливо і достовірно у всіх істотних аспектах

відображає фінансовий стан ТОВ «ДРУЖБА СВК» станом на 31 грудня 2021 р., відповідно до Національних стандартів фінансової звітності і інших нормативно-правових актів України.

Внутрішній аудитор

Ю.О. Чабан

Висновки до третього розділу

Дослідження проведене даному розділі кваліфікаційної роботи дозволило сформулювати наступні висновки:

1. Проаналізовано особливості організації бухгалтерського обліку на підприємстві, що дозволяє стверджувати, що бухгалтерський облік в ТОВ «ДРУЖБА СВК» ведеться згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16 липня 1999 р. (зі змінами та доповненнями), Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регламентують ведення обліку доходів та фінансових результатів діяльності. На підприємстві використовується автоматизована форма обліку, сформована ефективна облікова політика.

2. Досліджено особливості фінансового обліку доходів і фінансових результатів діяльності ТОВ «ДРУЖБА СВК» відповідно нормативних документів з бухгалтерського обліку та інших законодавчих актів України, сформована кореспонденція рахунків та наведено відображення у фінансовій звітності підприємства за 2021 р.

3. Дослідження внутрішнім аудитором обліку доходів і фінансових результатів та відображенні їх у фінансовій звітності ТОВ «ДРУЖБА СВК», дозволило скласти робочі документи аудитора та позитивний висновок (п. 3.3).

4. Дослідження організації обліку доходів і фінансових результатів ТОВ «ДРУЖБА СВК» показало, що з метою покращення ефективності проведення

внутрішнього контролю доходів і фінансових результатів діяльності підприємства та покращення ефективності такої діяльності, покращення фінансового стану ТОВ «ДРУЖБА СВК» пропонуємо ведення на підприємстві посади внутрішнього аудитора при наявності джерел для утримання додаткового управлінського персоналу.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Дослідження теоретико-методичних та практичних питань бухгалтерського обліку, фінансово-економічного аналізу та внутрішнього аудиту доходів і фінансових результатів в ТОВ «ДРУЖБА СВК» дозволило зробити висновки:

1. Аналіз наукових і публікацій практичної спрямованості, нормативних документів з організації бухгалтерського обліку доходів і фінансових результатів діяльності підприємства дозволив показати особливості їх сутності та класифікації. Доведено, що ефективне управління доходами і фінансовими результатами діяльності підприємства не можливе без класифікації відповідно до поставлених задач дослідження, але дослідження наукових праць вчених та нормативних бухгалтерських документів показало, що немає єдиного підходу до класифікації фінансових результатів діяльності.

2. Досліджено особливості фінансового і податкового обліку доходів та фінансових результатів відповідно національних стандартів бухгалтерського обліку – НП(С)БО1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 15 «Дохід», Інструкції «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій»», Податкового Кодексу України, інших нормативних документів та на підставі первинних документів, які підтверджують їх отримання та формування. Складено кореспонденцію бухгалтерських рахунків.

3. Досліджена методика проведення внутрішнього аудиту доходів та фінансових результатів діяльності підприємства, сформовано етапи її проведення, порушення, які може виявити внутрішній аудитор під час проведення дослідження (Додатки Д та Ж).

4. В другому розділі був проведений фінансово-економічний аналіз діяльності ТОВ «ДРУЖБА СВК» та аналіз основних техніко-економічних показників діяльності за 2020–2021 роки, що дозволяє зробити наступні висновки:

4.1. Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ТОВ«Дружба СВК» у 2020 році в порівнянні з 2021 роком свідчить про погіршення стану підприємства через не врожайність.

4.2. Аналіз доходів та фінансових результатів діяльності підприємства в 2020-2022 рр. показав, що:

– фінансовий результат від звичайної діяльності в попередньому 2020 році був збитком, який в звітному році змінився на прибуток, зменшився на 64261 тис. грн. або в 3,8р., що відбулось за рахунок зменшення збитку від реалізації продукції на 66151 тис. грн. або в 3,9р. Негативний вплив здійснило збільшення збитку від іншої операційної діяльності – на 1351 тис. грн. або в 2,3р., від іншої діяльності на 57 тис. грн. або в 3,0р. та зменшення прибутку від фінансової та інвестиційної діяльності на 482 тис. грн. або на 99,4%. ;

– фінансовий результат від основної операційної діяльності став прибутком в звітному 2021 році, який порівняно зі збитком 2020 р. збільшився на 66151 тис. грн.. або на в 3,9р. Це відбулось за рахунок збільшення чистого доходу від реалізації продукції більшими темпами (54,15%), ніж витрат, що пов'язані з реалізацією продукції (витрати на збут – в 3,9р., адміністративні витрати – 60,89%, а при цьому собівартість реалізованої продукції зменшились на 18,24%);

– фінансовий результат від іншої операційної діяльності, який був збитком, в звітному 2021 році порівняно з попереднім 2020, збільшився на 1351 тис. грн. або в 2,3р., що негативно характеризує діяльність підприємства.;

– фінансовий результат від фінансової діяльності в звітному 2021 році, порівняно з попереднім 2020, був прибутком, який зменшився на 482 тис. грн. або на 99,4%, що негативно характеризує діяльність підприємства, що відбулось за рахунок зменшення інших фінансових доходів на 482 тис.грн. або на 99,4%;

– фінансовий результат від іншої діяльності як в звітному 2021 так, й в попередньому 2020 році був збитком, який збільшився на 57 тис.грн. або в 3р., що негативно характеризує діяльність підприємства за рахунок збільшення

збитку від списання необоротних активів на 57 тис. грн. або в 3р. Як в попередньому, так і в звітному роках фінансовий результат від іншої діяльності формувався за рахунок витрат на списання необоротних активів;

– в 2020 році підприємство мало чистий збиток, який в 2021 році перетворився на чистий прибуток, величина якого збільшилась на 64261 тис. грн. або в 3,8р. Це відбулось за рахунок збільшення прибутку до оподаткування на 64261 тис. грн. або в 3,8р.

– в 2020 році рентабельність виробництва мала від'ємне значення, яке перетворилось на додатне в звітному році та збільшилось на 25,19%п.

4.3. Аналіз фінансового стану підприємства показав:

– на початок 2020 року на підприємстві була кризова фінансова ситуація, яка склалася внаслідок того, у підприємства не вистачало власних оборотних коштів і джерел, що послаблюють фінансову напругу, для покриття запасів. На кінець 2020 року відбулося значне покращення фінансової ситуації, яка є абсолютно стійкою, тому що власних оборотних коштів вистачає для покриття запасів. Така ж абсолютно стійка фінансова ситуація спостерігається і на кінець 2021 року. Таким чином, можна зробити висновок про покращення фінансової ситуації на підприємстві впродовж досліджуваного періоду;

– аналіз показників фінансової стійкості підприємства дозволяє зробити висновок про ефективне вкладення грошових коштів в діяльність підприємства та фінансову стабільність функціонування підприємства на ринку.

5. Проаналізовано особливості організації бухгалтерського обліку на підприємстві, що дозволяє стверджувати, що бухгалтерський облік в ТОВ«ДРУЖБА СВК» ведеться згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16 липня 1999 р. (зі змінами та доповненнями), Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та іншими нормативно-правовими актами, що регламентують ведення обліку доходів та фінансових результатів діяльності. На підприємстві

використовується автоматизована форма обліку, сформована ефективна облікова політика.

6. Досліджено особливості фінансового обліку доходів і фінансових результатів діяльності ТОВ «ДРУЖБА СВК» відповідно нормативних документів з бухгалтерського обліку та інших законодавчих актів України, сформована кореспонденція рахунків та наведено відображення у фінансовій звітності підприємства за 2021 р.

7. Дослідження внутрішнім аудитором обліку доходів і фінансових результатів та відображенні їх у фінансовій звітності ТОВ «ДРУЖБА СВК», дозволило скласти робочі документи аудитора (Додаток К) та позитивний висновок (п. 3.3). Дослідження організації обліку доходів і фінансових результатів ТОВ «ДРУЖБА СВК» показало, що з метою покращення ефективності проведення внутрішнього контролю доходів і фінансових результатів діяльності підприємства та покращення ефективності такої діяльності, покращення фінансового стану ТОВ «ДРУЖБА СВК» пропонуємо ведення на підприємстві посади внутрішнього аудитора при наявності джерел для утримання додаткового управлінського персоналу.

8. Для підвищення ефективності функціонування ТОВ «ДРУЖБА СВК», збільшення доходів і фінансових результатів діяльності підприємства, пропонуємо:

8.1. Проведення аналізу доходів і фінансових результатів діяльності за методикою, наведеною в п.2.2 роботи, а саме аналіз складу, динаміки та структури доходів і фінансових результатів; аналіз формування та динаміки доходів і фінансових результатів підприємства від основної операційної діяльності; детальний аналіз формування, динаміки та структури доходів і фінансових результатів від іншої операційної діяльності; аналіз формування чистого прибутку; аналіз рентабельності виробництва і продукції.

8.2. Для виявлення та усунення негативних факторів та збільшення впливу позитивних, проводити факторний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства за допомогою використання їх адитивної моделі.

8.3. З метою покращення ефективності проведення внутрішнього контролю доходів та фінансових результатів, ведення їх бухгалтерського обліку на підприємстві та формування фінансової звітності, покращення ефективності діяльності та фінансового стану підприємства пропонуємо введення на підприємстві посади внутрішнього аудитора та застосування методики внутрішнього аудиту доходів і фінансових результатів, яка наведена в п. 1.3 та проведена за даними підприємства в п. 3.3 роботи.

8.4 Збільшити доходи та фінансові результати за рахунок збільшення обсягу реалізації продукції та зниження її собівартості за рахунок маркетингових заходів, а саме: проведення рекламних компаній в мережі Інтернет; проведення акцій та надання цінових знижок за купівлю великої партії продукції тощо.

9. Результати дослідження, які відображені у 1 розділі роботи були опубліковані в 1 тезах конференцій [34] та пройшли апробацію та докладались на XI Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року «Особливості аналізу доходів діяльності підприємств харчової промисловості в сучасних умовах», в ОНТУ, м. Одеса (Додаток Л).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: Закон України від 16.07.1999 року № 996–XIV зі змінами. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 05.12.2023 р).

2. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»: Закон України від 21.12.2017 року № 2258-VIII. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 05.12.2023 р).

3. Податковий кодекс України, затверджений Наказом Верховної Ради України №2755-VI від 02.12.2010 р. (зі змінами). URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 05.12.2023 р).

4. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства Фінансів України» від 27.06.2013 року №635 зі змінами. URL: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish> (дата звернення 05.12.2023 р).

5. Наказ «Про затвердження типових форм первинного обліку», затверджений Міністерством Статистики України №352 від 29.12.95 р. (зі змінами). URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 05.12.2023 р).

6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 07.02.2013 р. № 73, зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 05.12.2023 р).

7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства Фінансів України від 29.10.1999 року №290, зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення 05.12.2023 р).

8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», затверджено наказом Мінфіну від 28 грудня 2000 року

№353 зі змінами. URL: <https://zakon.help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-17-podatok> (дата звернення 05.12.2023 р).

9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 року №318. URL: <https://zakon.help/article/polozhennya-standart-buhgalterskogo-obliku-17-podatok> (дата звернення 05.12.2023 р).

10. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: від 30.11.99 №1019. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/plan-rah/instrukciya-pro-zastosuvannya-1021038.html> (дата звернення 1.12.2023 р).

11. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 №291 зі змінами. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/plan-rah/plan-schetov-buhgalterskogo-1021043.html> (дата звернення 05.12.2023 р).

12. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 року № 879. URL: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/priказы/minfin/ob-utverghdenii-pologheniya-800289.html> (дата звернення 05.12.2023 р).

13. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія 2006», 2015. [3-ге видання, виправлене і доповнене]. 326 с.

14. Бабаєв Ю. А. Теорія бухгалтерського обліку. К.: Вища школа. 2009. 692с.

15. Богатко Н. Г. Фінансовий облік: монографія. К.: Центр учбової літератури, 2010. 144 с.

16. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський словник. К: Навчальний посібник. 2013. 224 с.

17. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник / Ф.Ф. Бутинець та ін.; за ред. Ф.Ф. Бутинця, 8-вид.,перероб. та доп. Житомир: ПП «Рута», 2009. 912 с.

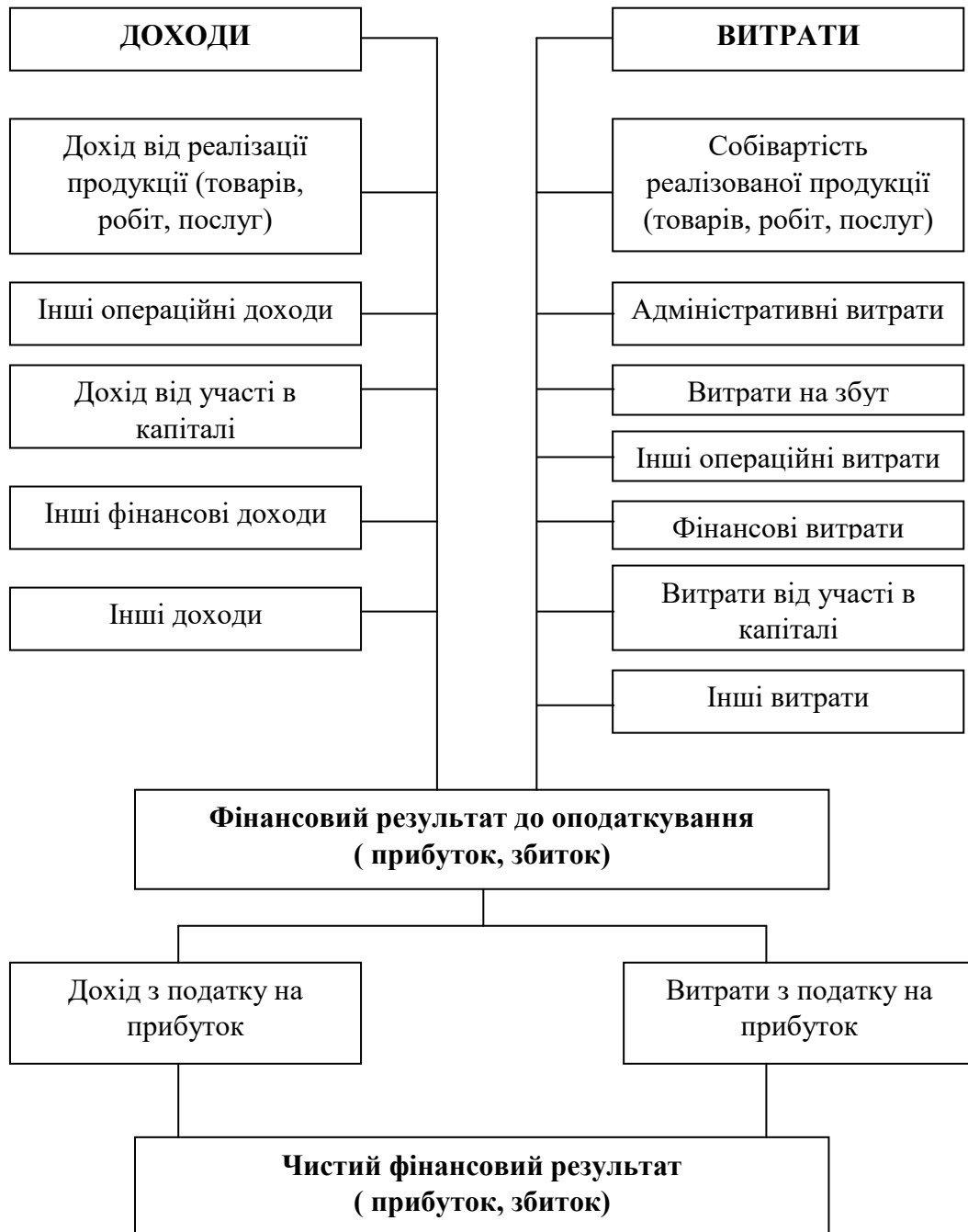
18. Бухгалтерський облік та аудит: підручник / І. П. Бондар, В. Г. Гаврилюк, О. В. Плаксина та ін. К.: Центр учбової літератури, 2018. 512 с.
19. Верига Ю. А., Гладких Т.В., Орищенко М.М. Фінансовий облік: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 438 с.
20. Головань Ю. О., Козловська О. О., Зайченко О. А. Бухгалтерський облік і звітність: навчальний посібник. Київ: Атіка, 2020. 232 с.
21. Гончар Л.А. Аудит фінансових результатів діяльності підприємства: проблеми та шляхи вирішення. Молодий вчений. 2016. № 3. С. 52-55.
22. Давидюк О. М., Ткаченко О. В. Фінансовий облік: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2018. 155 с.
23. Дєєва Н.М., Дедіков О.І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 328 с.
24. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник. Ганін В. І. Теоретичні основи бухгалтерського обліку, К.: Навчальний посібник, 2011. 1072 с.
25. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз: Підручник. 3-тє вид. К: Знання, 2008. 487 с.
26. Калініна О.М., Каширіна О.В., Післігіна С.В. Теоретичні основи управлінського обліку на підприємстві. Економіка та управління підприємствами. 2012. № 1. С. 47-58.
27. Ковальова Л. М., Гриценко Л. Г. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 132 с.
28. Ковбич Т.М. Методика аудиту фінансових результатів. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. Житомир: ЖДТУ, 2004. № 4 (30). С. 94-99.
29. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: ЦУЛ, 2008. 392 с.
30. Косова Т.Д., Сіменко І.В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ: Центр учб. л-ри, 2013. 440 с.

31. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту: навчальний посібник. Київ: Каравела, 2006. 504 с.
32. Купріна Н.М., Терепенчук В.В. Факторний аналіз фінансових результатів від звичайної діяльності промислового підприємства. Економіка: проблеми теорії та практики: зб. наук. праць. Дніпропетровськ, 2010. Вип. 266, Т.1. С. 25-36.
33. Купріна Н.М., Терепенчук В.В. Особливості економічного аналізу фінансових результатів діяльності промислового підприємства. Науковий вісник. Одеський державний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. Науки: економіка, політологія, історія. Одеса, 2010. №20(121). С. 91–100.
34. Купріна Н.М., Чабан Ю.О., Галушкіна А.А., Манолій А.Ю. Факторний аналіз формування фінансових результатів підприємства в системі оцінки результативності діяльності // Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. С. 524–528.
35. Литвин Б.М., Стельмах М.В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ: «Хай-Тек Прес», 2008. 336 с.
36. Литвинова Г. В., Шиманська Н. О. Бухгалтерський облік: теорія і практика. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 384 с.
37. Левковська О.В., Балановська І.В. Бухгалтерський облік та звітність: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2021. 141 с.
38. Міжнародні стандарти фінансової звітності: Збірник стандартів МСФЗ. К.: Центр учбової літератури, 2020. 632 с.
39. Михайлова Т. І., Литвинова Г. В. Основи фінансового обліку. Київ: Знання, 2020. 320 с.
40. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 536 с.

41. Нападовська Л.В. Особливості розвитку системи обліку в умовах глобальної економіки. Створення інтелектуальної системи обліку для економіки України: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Тернопіль: «Економічна думка», 2007. С. 27-28.
42. Панченко О. В., Дубініна О. М. Бухгалтерський облік. Київ: Атіка, 2019. 432 с.
43. Пласкова Н.С. Формирование отчета о прибылях и убытках в соответствии с МСФО. Финансовая газета. 2005. № 35. С. 24-26.
44. Поліщук І.І., Василенко О.І. Бухгалтерський облік. Київ: Атіка, 2021. 368 с.
45. Савченко В.Я. Аудит: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2006. [2-е вид.]. 328 с.
46. Стельмащук О. О., Богданова В. В. Фінансовий облік і звітність. Київ: Кондор, 2021. 400 с.
47. Сук Л.К., Сук П.Л. Фінансовий облік: Навчальний посібник. 3-тє вид. К. : Знання, 2016. 663 с.
48. Хорунжий В.С., Шиманська Н.О. Фінансовий облік та звітність. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 288 с.
49. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: підруч. К.: ЦУЛ, 2008. 566 с.
50. Шаповал Н.В., Лаврентьєва Г.О. Фінансовий облік і звітність. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 304 с.
51. Шиманська Н.О., Литвинова Г. В. Основи фінансового обліку. Київ: Знання, 2021. 368 с.
52. Фінансова та статистична звітність ТОВ «ДРУЖБА СВК» за 2020-2021р.р.

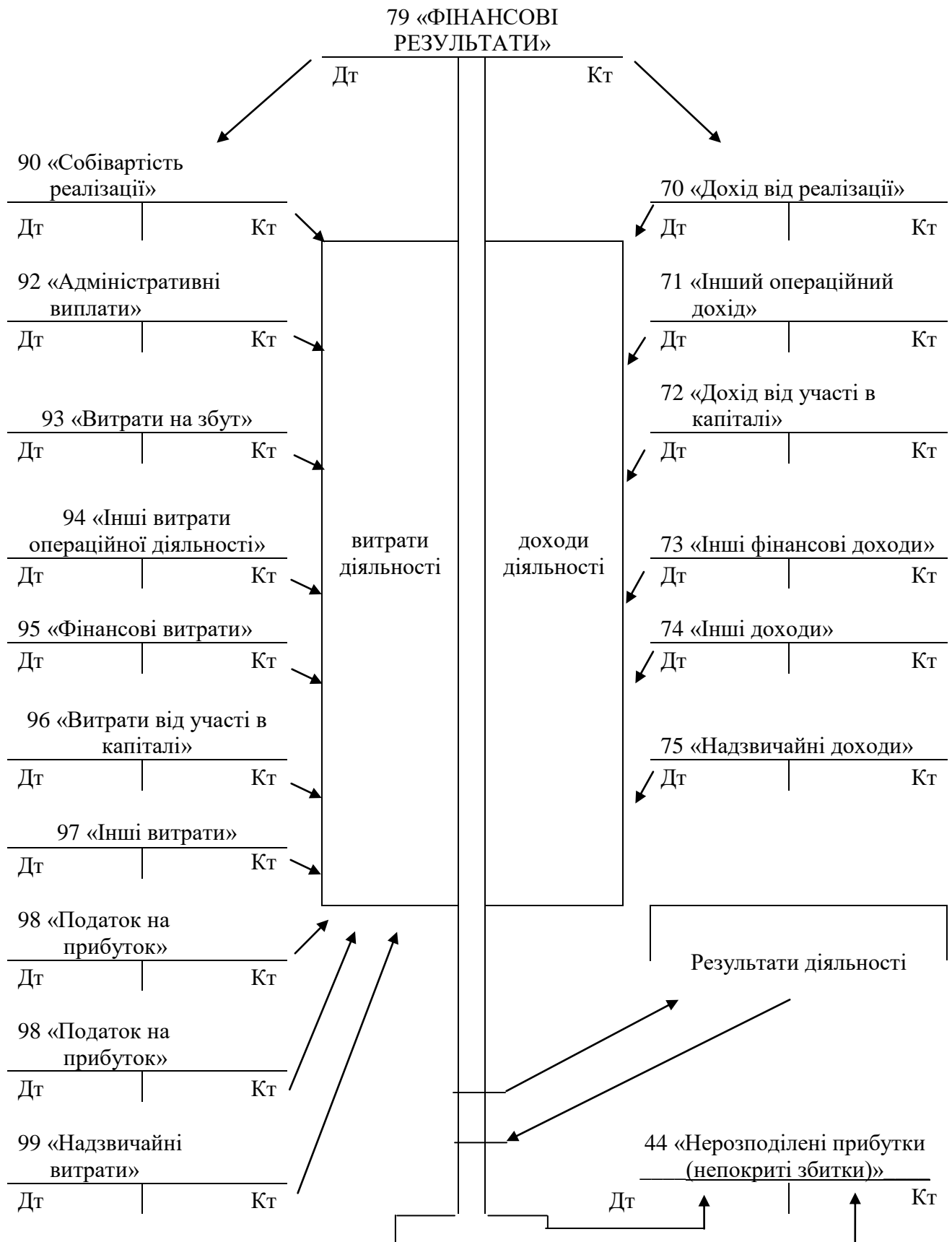
ДОДАТКИ

ДОДАТОК А
ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА ВІДПОВІДНО ДО НП(С)БО 1*

Джерело: [22]

ДОДАТОК Б
ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА ВІДПОВІДНО ДО ПЛАНУ РАХУНКІВ*

Джерело: [17]

ДОДАТОК В
КОРЕСПОНДЕНЦІЯ РАХУНКІВ З ОБЛІКУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ І
ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ*

Таблиця В.1 – Кореспонденція рахунків з обліку доходів, витрат і фінансових результатів

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
Операції з реалізації продукції, коли перша подія-відвантаження продукції.			
1.	Відвантажена готова продукція за цінами реалізації (з урахуванням ПДВ)	361	701
2.	Нараховані податкові зобов'язання з ПДВ	701	641
3.	Списана на реалізацію готова продукція за фактичною собівартістю	901	27
4.	Віднесена сума виручки від реалізації продукції на фінансові результати	701	791
5.	Списана на фінансові результати фактична собівартість продукції	791	901
6.	Відображені фінансові результати на прибуток	791	441
7.	Надійшла оплата від покупця за отриману продукцію (з урахуванням ПДВ)	311	361
Операції з реалізації продукції, коли перша подія-надходження предоплати від покупця			
1.	Отриманий аванс від покупця в рахунок поставки продукції згідно з угодою	311	681
2.	Відображені податкові зобов'язання з ПДВ	643	641
3.	Відвантажена готова продукція за цінами реалізації (з урахуванням ПДВ)	361	701
4.	Відображена сума ПДВ, яка раніше була включена до складу податкових зобов'язань	701	643
5.	Списана продукція на реалізацію за фактичною собівартістю	902	27
6.	Віднесена сума виручки від реалізації продукції на фінансові результати	701	791
7.	Списана на фінансові результати фактична собівартість продукції	791	901
8.	Відображений прибуток за фінансовими результатами	791	441
9.	Проведений взаємозалік в розрахунках	681	361

Таблиця В.2 – Кореспонденція рахунків з обліку фінансових результатів від іншої звичайної діяльності

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
1	Списано на фінансовий результат:		
	– інші доходи	74	793
	– інші витрати	793	97
2	Визначено та списано фінансовий результат від іншої звичайної діяльності:	793	441
	– прибуток;	442	793
	– збиток		

Таблиця В.3 – Кореспонденція рахунків з обліку фінансових результатів
від операційної діяльності

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
1	Списано на фінансовий результат:		
	– доходи від реалізації продукції	701	791
	– інші операційні доходи	71	791
	– собівартість від реалізації продукції	791	901
	– адміністративні витрати	791	92
	– витрати на збут	791	93
	– інші операційні витрати	791	94
	– нарахований податок на прибуток	791	98
2	Визначено та списано фінансовий результат:		
	– прибуток;	791	441
	– збиток	442	791

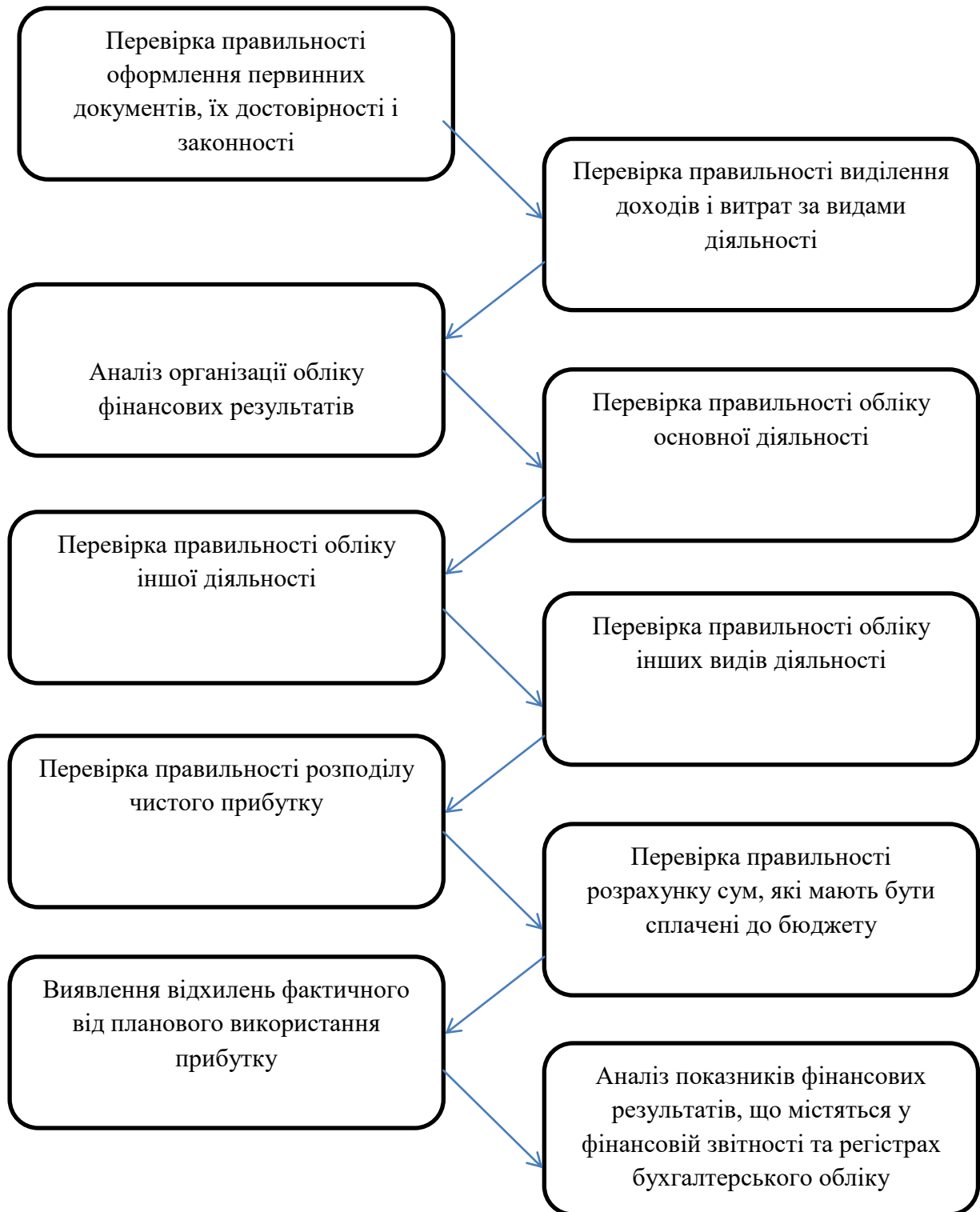
Таблиця В.4 – Кореспонденція рахунків з обліку фінансових результатів
від фінансової діяльності

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
1	Списано на фінансовий результат:		
	– дохід від участі в капіталі	72	792
	– інші фінансові доходи	73	792
	– фінансові витрати, що не капіталізуються	792	95
	– втрати від участі в капіталі	792	96
2	Визначено та списано фінансовий результат від фінансової діяльності:		
	– прибуток	792	441
	– збиток	442	792

*складено на підставі джерел [17,20,22,27]

ДОДАТОК Д

МЕТОДИКА АУДИТУ ДОХОДІВ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА*

*Джерело: [31]

ДОДАТОК Ж

ПОРУШЕННЯ, ЯКІ АУДИТОР ВИЯВЛЯЄ ПІД ЧАС ПЕРЕВІРКИ ДОСТОВІРНОСТІ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Елементи	Порушення
При веденні бухгалтерського обліку доходів	<ul style="list-style-type: none">– невірна класифікація доходів;– недотримання принципу нарахування і відповідності доходів і витрат;– невірно обчислена сума доходу;– помилки в бухгалтерських проводках при відображенні господарських операцій з формування доходів і списання їх на фінансові результати;– відсутність первинних документів з обліку доходів;– невідповідність даних синтетичного і аналітичного обліку;– невірне відображення в звітності доходів підприємства
При перевірці формування та використання прибутку	<p>При ненавмисних помилок:</p> <ul style="list-style-type: none">– неправильне віднесення операційних і позареалізаційних витрат до того чи іншого періоду;– витрати, які ще фактично не були понесені, були відбиті в бухгалтерських регістрах економічного суб'єкта;– помилкове віднесення понесених витрат на збільшення вартості активів або помилкове списання витрат, що підлягають включенню у вартість активів, на рахунки обліку. <p>При навмисних помилках:</p> <ul style="list-style-type: none">– навмисне заниження витрат шляхом пропуску сум;– навмисне завищення витрат шляхом перекручування сум чи неправильного віднесення витрат до того чи іншого періоду;– неправильна класифікація витрат для забезпечення виконання чи завищення запланованих показників результатів діяльності;– навмисне завищення витрат для приховання фактів неналежного використання грошових коштів;– оплата фіктивних витрат

Продовження Додатку Ж

Елементи	Порушення
Типові помилки	<ul style="list-style-type: none"> – включення до складу позареалізаційних витрат сум штрафів, що накладаються податковими та іншими контролюючими органами; – неправомірне використання прибутку звітного року; – невірна кореспонденція рахунків при відображенні позареалізаційних доходів і витрат; – невірна кореспонденція рахунків при відображенні деяких витрат за рахунок власних джерел.

*сформовано автором на підставі джерела [21,31]

ДОДАТОК К
РОБОЧІ ДОКУМЕНТИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ДОХОДІВ І
ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА*

Тест внутрішнього контролю доходів і фінансових результатів діяльності
 підприємства

Внутрішній аудитор – Чабан Ю.О.

Підприємство – ТОВ «ДРУЖБА СВК»

№ з/п	Зміст питання	Варіант відповіді			Оцінка системи внутрішнього контролю	Примітки
		так	ні	Інформація відсутня		
1	2	3	4	5	6	7
1.	Чи ведеться окремо облік різних видів доходів: - відомості; - картки; - інше?	+			Висока	
2.	Чи є відповідальні особи за повноту і своєчасність відвантаження товарів (робіт, послуг)?	+			Висока	
3.	Особи, які розробляють і затверджують цінову політику: - керівник; - спеціальний відділ; - бухгалтерія.	+			Висока	
4.	Чи укладаються договори з кожним покупцем на кожний вид реалізації робіт (послуг)?	+			Висока	
5.	Особи, які дають дозвіл на реалізацію продукції (робіт, послуг): - керівник; - заступник; - уповноважений Статутом; - інша особа.	+			Висока	

№ з/п	Зміст питання	Варіант відповіді			Оцінка системи внутрішнього контролю	Примітки
		так	ні	Інформація відсутня		
1	2	3	4	5	6	7
6.	Чи узгоджується з головним бухгалтером реалізація продукції (робіт, послуг) боржникам?	+			Висока	
7.	Хто приймає рішення про реалізацію продукції (робіт, послуг) пов'язаним особам: - керівник; - спеціально створена комісія; - рада; - інші?		+		Середня	Перевірити
8.	Чи звіряються рахунки-фактури із затвердженими замовленнями на продаж і документами на відвантаження продукції (товарів)?	+			Висока	
9.	Чи звіряються дані аналітичного обліку з формування доходів: - з журналами-ордерами; - з Головною книгою?		+		Середня	Перевірити
10.	Чи ведеться аналітичний облік реалізації продукції (робіт, послуг) і визначення доходів за бартерними угодами?		+		Середня	Перевірити
11.	Чи відповідає визнання доходів П(с)БО № 15: - чи проінформовано покупця про суттєві ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію; - підприємство не здійснює подальше управління та контроль за реалізованою продукцією; - сума доходу (виручки) може бути достовірно визначена; - чи є впевненість, що в результаті операції відбудеться зростання економічних вигод підприємства; - витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені?	+			Висока	

№ з/п	Зміст питання	Варіант відповіді			Оцінка системи внутрішнього контролю	Примітки
		так	ні	Інформація відсутня		
1	2	3	4	5	6	7
12.	Чи ведуться книги реєстрації замовлень на продаж готової продукції (товарів)?	+			Висока	
13.	Наявність затверджених прейскурантів.	+			Висока	
14.	Ким затверджуються прайси (прейскуранти)?		+		Середня	Перевірити
15.	Чи були виявлені випадки реалізації продукції (товарів) без документів на відвантаження?	+			Висока	
16.	Чи відвантажувалася продукція (товари) пов'язаним особам?	+			Висока	
17.	Чи відвантажувалася продукція (товари) за бартерним контрактом?		+		Середня	Перевірити
18.	Чи здійснюються перевірки визнання доходів та фінансових результатів згідно з П(С)БО №3, 15, 16?	+			Висока	
19.	Чи перевірялися критерії визнання доходів і фінансових результатів згідно з класифікацією доходів?	+			Висока	

*сформовано автором на підставі джерела [31]

Програма внутрішнього аудиту доходів та фінансових результатів діяльності
підприємства

Внутрішній аудитор – Чабан Ю.О.

Підприємство – ТОВ «ДРУЖБА СВК»

№ з/п	Перелік аудиторських процедур	Виконавець	Термін перевірки	Метод організації перевірки	Примітки
1	2	3	4	5	6
I. Дохід від реалізації готової продукції, рахунок 701					
1.	Перевірка замовлень на продаж за книгою реєстрації	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
2.	Перевірка дотримання калькуляційних цін	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
3.	Перевірка повноти виписки рахунків-фактур за книгою реєстрації	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
4.	Перевірка повноти касових надходжень	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
5.	Перевірка відповідності документів на відвантаження продукції затвердженням замовленням на продаж	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
6.	Перевірка випадків відсутності документів із відвантаження	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
7.	Звірення рахунків-фактур із затвердженими замовленнями і документами на відвантаження продукції	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
8.	Звірення кількості відвантаженої продукції за даними складського обліку й документів на відвантаження продукції	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
9.	Перевірка ціноутворення, відвантаження продукції пов'язаним особам	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
10.	Перевірка правильності бухгалтерського обліку продаж (кореспонденція рахунків, облікові регістри)	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	

№ з/п	Перелік аудиторських процедур	Виконавець	Термін перевірки	Метод організації перевірки	Примітки
1	2	3	4	5	6
11.	Перевірка повноти обліку відвантаження за бартерними операціями та способом розрахунків	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	суцільний	
12.	Перевірка повноти відображення доходів за звітний період	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	суцільний	
II. Дохід від реалізації товарів, рахунок 702					
1.	Перевірка замовлень на продаж за книгою реєстрації	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
2.	Перевірка дотримання калькуляційних цін	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
3.	Перевірка повноти виписки рахунків-фактур за книгою реєстрації	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	суцільний	
4.	Перевірка повноти касових надходжень	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	суцільний	
5.	Перевірка відповідності документів на відвантаження продукції затвердженням замовленням на продаж	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
6.	Перевірка випадків відсутності документів на відвантаження	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
7.	Звірення рахунків-фактур із затвердженими замовленнями й документами на відванта-	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
8.	Звірення кількості відвантаженої продукції за даними складського обліку та документів на відвантаження продукції	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
9.	Перевірка ціноутворення, відвантаження продукції пов'язаним особам	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	

№ з/п	Перелік аудиторських процедур	Виконавець	Термін перевірки	Метод організації перевірки	Примітки
1	2	3	4	5	6
10.	Перевірка правильності бухгалтерського обліку продаж (кореспонденція рахунків, облікові реєстри)	Чабан Ю.О.	15.10–15.11.2023	вибірковий	
11.	Перевірка повноти обліку відвантаження за бартерними операціями та способом розрахунків	Чабан Ю.О.	15.10–15.11.2023	суцільний	
12.	Перевірка повноти відображення доходів за звітний період	Чабан Ю.О.	15.10–15.11.2023	суцільний	
III. Дохід від реалізації робіт (послуг), рахунок 703					
1.	Перевірка замовлень на послуги за книгою реєстрації	Чабан Ю.О.	15.10–15.11.2023	вибірковий	
2.	Перевірка калькуляційних цін	Чабан Ю.О.	15.10–15.11.2023	вибірковий	
3.	Перевірка повноти виписки рахунків-фактур, актів виконаних робіт за книгою реєстрації	Чабан Ю.О.	15.10–15.11.2023	суцільний	
4.	Перевірка повноти касових надходжень	Чабан Ю.О.	15.10–15.11.2023	суцільний	
5.	Перевірка відповідності документів на виконання робіт (послуг) затвердженим замовленням на послуги	Чабан Ю.О.	15.10–15.11.2023	вибірковий	
6.	Перевірка випадків відсутності документів на роботи (послуги)	Чабан Ю.О.	15.10–15.11.2023	вибірковий	
7.	Оглядова експертна оцінка ступеня завершеності виконаних робіт	Чабан Ю.О.	15.10–15.11.2023	вибірковий	
8.	Перевірка визначення питомої ваги обсягу послуг, наданих на певну дату, у загальному обсязі послуг, які мають бути надані	Чабан Ю.О.	15.10–15.11.2023	вибірковий	

№ з/п	Перелік аудиторських процедур	Виконавець	Термін перевірки	Метод організації перевірки	Примітки
1	2	3	4	5	6
9.	Перевірка ціноутворення надання робіт (послуг) пов'язаним особам	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
10.	Перевірка правильності бухгалтерського обліку надання робіт (послуг) (кореспонденція рахунків, облікові реєстри)	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
11.	Перевірка повноти обліку виконаних робіт (послуг) за бартерними операціями та способом розрахунків	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	суцільний	
12.	Перевірка повноти відображення доходів за звітний період	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	суцільний	
IV. Інший операційний дохід, рахунок 71					
1.	Перевірка доходу, отриманого від реалізації іноземної валюти: - джерела надходження валюти; - перерахунки валюти на кінець звітного періоду за курсом НБУ.	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
2.	Перевірка доходу від реалізації інших оборотних активів: - реалізація виробничих запасів; - реалізація МШП.	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
3.	Перевірка доходу від операційної оренди активів: - перевірка права власності на майно, яке здається в оренду; - терміни здачі в оренду; - умови надання оренди; - дотримання вимог П(с)БО № 14.	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	

№ з/п	Перелік аудиторських процедур	Виконавець	Термін перевірки	Метод організації перевірки	Примітки
1	2	3	4	5	6
4.	Перевірка доходу від списання кредиторської заборгованості: - причини списання кредиторської заборгованості; - дотримання вимог Цивільного кодексу;	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
5.	Перевірка доходу від одержаних штрафів та пені	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
6.	Перевірка інших доходів від операційної діяльності	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
7.	Перевірка повноти відображення доходів за звітний період	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	суцільний	
V. Інші фінансові доходи, інші доходи, рахунки 73, 74					
1.	Перевірка доходів від дивідендів	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
2.	Перевірка інших доходів від фінансових операцій	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
3.	Перевірка доходу від реалізації необоротних активів: - оцінка необоротних активів, які підлягають продажу; - перевірка залишкової вартості необоротних активів, які вибувають; - правильності нарахування амортизації; витрат, пов'язаних із вибуттям необоротних активів; - достовірності відображення фінансового результату від продажу необоротних активів; - повноти відображення доходів за звітний період; - відповідності П(С)БО № 15.	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	

№ з/п	Перелік аудиторських процедур	Виконавець	Термін перевірки	Метод організації перевірки	Примітки
1	2	3	4	5	6
4.	Перевірка доходу від реалізації фінансових інвестицій	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
5.	Перевірка доходів від безоплатно одержаних активів	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
6.	Перевірка інших доходів від звичайної діяльності	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	вибірковий	
7.	Перевірка повноти відображення доходів та фінансових результатів за звітний період	Чабан Ю.О.	15.10– 15.11.2023	суцільний	

*сформовано автором на підставі джерела [31]